

אתגר התעסוקה והכריון המכליל

**תוכנית עבודה 2024
בהתאמה לחירום**

שותפות ג'וינט תבת

**אתגר התעסוקה
והכריון המכליל**

תוכן עניינים

3	פתיחה
4	הקדמה
7	עקרונות לתוכנית עבודה
11	רשימת תוכניות לפי 4 המהלכים המרכזיים:
12	מהלך למידה לאורך ציר החיים מוכוונות מיומנויות וכישורים
13	אשכול טרום תעסוקה
25	אשכול תחילת תעסוקה
28	אשכול תעסוקה
34	מהלך סביבה עסקית תחרותית
35	אשכול 360
41	מקצועות הבריאות
47	אשכול צורות העסקה חדשניות
51	מהלך אזוריות
55	מהלך תשתיות
56	אשכול דאטה
63	אשכול קהילות, ידע ואקו-סיסטם

ישראל אוזן, מנכ"ל משרד העבודה | רני דודאי, מנכ"ל ג'וינט תבת

מזה כחודשיים ישראל נמצאת במצב מלחמה מתמשך הגובה אבדות וקורבנות כבדים ומטלטל את חייהם של רבים מאזרחי ואזרחיות ישראל. נוסף על כך, המלחמה מביאה להשפעות כלכליות ושינויים משמעותיים במצב המשק. עסקים ועובדים נפגעו באופן מיידי ודרמטי באופן פיזי או עקב ירידה בביקוש, עובדים שהוצאו לחל"ת כפוי, גיוס מילואים נרחב, פינוי נרחב של תושבים מבתיהם, פגיעה בתשתיות ואי יציבות בשגרת מסגרות החינוך. לצד ההשפעות המיידיות צפויות השפעות מרחיקות לכת על מצב המשק, תקציב המדינה ושוק התעסוקה.

במסגרת השותפות והקשר עם כלל המשרדים התחלנו בימים הראשונים למלחמה לזהות את הצרכים ולהתאים את פעילותינו בשטח. לתת מענה מיידי לאוכלוסיות שנפגעו, לעסקים בתחום החקלאות, לעסקים קטנים, למשתתפי התוכניות ולצוותים המקצועיים. פיתחנו מענים חדשים ויצרנו שיתופי פעולה משמעותיים עם ארגונים בזירה מתוך מחשבה להתבסס על התשתיות והנכסים שתבת פיתחה במהלך השנים על מנת לסייע ולהקל על מי שנפגעו מהמלחמה יחד עם זאת, המשכנו לקיים שגרות נחוצות וכן לתכנן את המענים לשלב הבא של ההתאוששות.

האתגר שהצבנו לעצמנו תעסוקה איכותית ופריזון מכליל הופך ונהיה משמעותי מיום ליום. שיתוף הפעולה בין משרדי הממשלה אשר חברים בשותפות הינו משמעותי כתמיד להתמודדות עם האתגר שהופך ונהיה מורכב אף יותר. בתוך המציאות הכאוטית והמשתנה אנו מרכזים מאמץ בשמירה על יציבות שוק התעסוקה ולצמצם את הפגיעה והסיכון להפלטות משוק העבודה לצד תמיכה בעסקים על מנת שיוכלו לצלוח את המשבר ולשמר את עובדיהם. לפתחנו מונחות משימות של קהלים חדשים שנפגעו כגון המפונים מהצפון ומהדרום, פצועים ובני משפחות הנפגעים לצד המשך המענה לאוכלוסיות המרוחקות משוק העבודה עוד מלפני המלחמה. יחד עם זאת ראינו במצב משבר זה גם הזדמנויות לשילוב וחיבור של חלקים מהחברה והזדמנויות לצמיחה משמעותית של ענפים שנדרש בהם עדכון ושדרוג. אני תקווה כי השקט ישוב במהרה, ונזכה לראות את החטופים והחיילים שבים לביתם בשלום.

בכל העת נמשיך לפעול ולהיות קשובים לצרכים המשתנים על פי התרחישים השונים ולפתח את המענים הראויים. ראו זאת כהזמנה אליכם שותפינו לדרך, לחבר ולשתף אותנו בכל צורך, יוזמה ושיתוף פעולה שנוכל לסייע בו.

הקדמה

אתגר התעסוקה והפרייון המכליל ושותפות תבת

שנת 2023 הסתיימה בשינויים דרמטיים בשוק התעסוקה בשל מלחמת חרבות ברזל. גיוס מסיבי למילואים, פינוי תושבים מבתיים, ירידה בהיקף העסקים, תפקוד חלקי של מוסדות החינוך ועוד, הובילו למחסור של כ- 760,000 עובדים, כלומר, כ- 18% מכוח העבודה בישראל – מושבת (נתוני משרד העבודה). מספר תובעי האבטלה עלה בחודש אוקטובר 2023, ועמד על כ-177 אלף דורשי אבטלה.

הכניסה למשבר באה לאחר עליה עקבית בשוק התעסוקה בשנים האחרונות והתאוששות מהירה יחסית ממשבר הקורונה שאך זה ידענו. למרות ההטבה בנתוני ההשתלבות בתעסוקה לאורך השנים, נותרו פערים בין אוכלוסיות שונות כאשר ישנן אוכלוסיות שייצוגן בשוק העבודה נמוך משמעותית- החברה הערבית, החרדית ואנשים עם מוגבלויות.

תקופות משבר פוגעות עוד יותר באוכלוסיות הפגיעות, העובדים בעבודות לא מקצועיות והן הראשונות להיפלט משוק העבודה. נוסף על כך הן חסרות המיומנויות וההשכלה הדרושות להשתלבות בעבודות חדשות.

ללא טיפול נכון ומהיר, היציאה הזמנית ממעגל התעסוקה עבור אוכלוסיות אלו ואוכלוסיות נוספות שהצטרפו אליהן כגון מפונים, פצועים, נפגעים ובני משפחותיהם, עלולה להפוך למצב מתמשך.

בנוסף, ההאטה הכללית במשק שכבר ניתן לראות וככל הנראה תמשך מערערת את המשק שעוד קודם למשבר היה נתון לריבית גבוהה, ירידה בהשקעות ותחזית לירידה של כאחוז בתוצר (נתוני מכון אהרון). על כן, קידום פעולות משותפות במסגרת שותפות תבת לאתגר התעסוקה והפרייון המכליל מקבל משנה תוקף בחשיבות.

בהסתכלות על התוכניות המקודמות במסגרת השותפות, נפעל להתמודדות עם מצב החירום ופיתוח המענים בשני שלבים: בשלב הראשון נרצה לקדם פעולות אשר יביאו לייצוב של עובדים ושל עסקים באמצעות אספקת סיוע מיידי, בשלב הבא נפעל בהסתכלות על החזרת הפעילות למצב המשק למצבו לפני המשבר ופיתוח מודלים אשר יביאו למינוף תעסוקה ופרייון מכליל מתוך שאיפה להפוך את המשבר להזדמנות לצמיחה.

הקמנו את שותפות תבת לתעסוקה ופרייון מכליל מתוך הבנה כי בעיות מורכבות פותרים יחד. השותפות כוללת כ-13 משרדים וגופים ממשלתיים המעורבים באתגר לטובת רישות, יצירת חיבורים, קידום פעולות משותפות, זיהוי חסמים והורדתם. שותפות זו באמצעות רתימת כלל הגופים הממשלתיים והאזרחיים הרלוונטיים והמשך העבודה בתיאום הינם קריטיים להתמודדות עם הבעיות המתגברות כעת ובהסתכלות על השנה שעומדת לפתחנו בצל המלחמה.

שותפים לאתגר

תמונת מצב בעקבות המלחמה המשפיעה על האתגר

בתקופה חסרת תקדים זו, בישראל מתמודדים עם שיבושים, שינויים ואי ודאות גדולים

שיבושים עסקיים			שיבושים בעבודה		
שיבושי תחבורה מחברות התעופה שטסו לישראל ביטלו את ישראל עד להודעה חדשה	~70%	דולר	גיוס למילואים ~7% מאוכלוסיית המועסקים	+K300	
			הגירה פנימית פוטנציאל ליותר	~120K	
			נפגעים ישירים אנשים שנפצעו, נחטפו או נרצחו בהתקפות	~4750	
שיבושים בשרשראות האספקה מגידולי השדה הישראליים נמצאים בעוטף עזה ובנגב הצפוני	~41%		אבטלה דורשים חדשים בשירות התעסוקה בחודש אוקטובר - 75K עליה של 202% לעומת אוקטובר 2022	~177K	
			משרות פנויות ירידה של כ-13% לעומת ספטמבר 2023	3.17%	

*מעודכן ל-15.11.23 מקורות: שירות התעסוקה, ביטוח לאומי, למ"ס

השפעות הלחימה על כלכלת ישראל וצעדי המדיניות הנדרשים

עמדת מכון אהרן למדיניות כלכלית – פרופ' צבי אקשטיין, ד"ר שרית מנחם-כרמי, ד"ר סרגיי סומקין, ד"ר עידית קלישר
לצורך עיצוב כיווני הפעולה במסגרת שותפות ג'וינט תבת לאתגר התעסוקה והפריון המכליל, נבנתה שותפות אסטרטגית עם מכון אהרן למדיניות כלכלית הפועל כחלק מאוניברסיטת רייכמן. המכון מסייע במסגרת שותפות תבת לליווי המהלכים אשר יקודמו בהתאם ליעדים הלאומיים שהציבה ועדת 2030. ליווי זה בא לידי ביטוי ביתר שאת בצורך לתכנן הפעילות לאור המלחמה ובהתאם לתחזיות. **להלן תמצית תחזית מכון אהרן להשפעות הלחימה:**

למלחמת חרבות ברזל השפעה משמעותית על הפעילות המקומית (תוצר, צריכה פרטית, השקעות פרטיות) ועל הפעילות הבינלאומית (ייצוא, השקעות זרות), זאת לצד הגדלה משמעותית של הוצאות הממשלה לצריכה ביטחונית ותקציבי חירום לתמיכה במכונים, בנפגעים ובפעילות הכלכלית במשק. ירידה בהכנסות הממשלה לצד עלייה בהוצאות מאיימת על היציבות הכלכלית של המשק והסטתו מתוואי הצמיחה הגבוהה של השנים האחרונות למיתון עמוק ומתמשך (עשור אבוד).

על פי תרחישים להתפתחות המלחמה שנבנו על ידי חברת Mind Israel בהובלתם של עמוס ידלין וג'ורא איילנד ועל בסיס ניתוח ירידת שיעורי התעסוקה הנובעת מגיוס נרחב של מילואים (כ-6% מהמועסקים) והיקף נרחב של נעדרים זמנית מעבודתם (כ-6%, בגלל שיבושים בפעילות הכלכלית בעורף, פעילות חלקית של מערכת החינוך, פינוי יישובים) מתקבלת ברבעון האחרון של 2023 ירידת תוצר של 9% ביחס לרבעון הקודם. ירידה זו מובילה לכך ש**צמיחת התוצר בשנת 2023 תהיה 1.5%**¹, נמוכה משמעותית מתחזית בנק ישראל ערב המלחמה שעמדה על 3.0% ונמוכה עוד יותר מצמיחת מדינת ישראל בשנים 2017-2022 שעמדה על 4.2%. המשמעות של שיעור צמיחה של 1.5% בשנת 2023 היא **צמיחה שלילית של כ-0.5% בתוצר לנפש**, קרי פגיעה ברמת החיים ובפרט באיכות השירותים הציבוריים.

בהנחת תרחיש הלחימה הנוכחי ותחת הנחה להתנהלות אחראית ויעילה של הממשלה ומשרד האוצר, התחזית של מכון אהרן לשנת 2024 היא כי **המשק יצמח בכ-0%-1% בלבד, כך שתחול ירידה נוספת בתוצר לנפש של כ-1%-2%**. תחזית זו היא **אופטימית** כי היא מניחה עמידה ביעדי המלחמה בחזית הדרומית וללא הסלמה משמעותית בחזית הצפונית.

חשוב להדגיש כי ישנו שוני מהותי בין התאוששות המשק לאחר המלחמה לבין התאוששותו ממשבר הקורונה, שכן תוצאות הלחימה מלוות באי ודאות רבה, והחזרת הביטחון האישי לאזרחים וחזרה לפעילות מלאה של המשק תהיינה תהליך ארוך יותר ומדורג. בנוסף, ענף ההייטק המהווה 17% מהתוצר של ישראל צמח בין היתר בעקבות השקעות בדיגיטציה שהוצאו במשבר הקורונה, ואילו כעת ההאטה הגלובלית בענף ובנוסף המלחמה הנוכחית מרחיקות את המשקיעים². יודגש כי בניגוד למשבר הקורונה, המלחמה הינה מקומית ולכן קיים מעקב ממוקד אחר הפעילות בישראל, כך שהתנהלות תקציבית אחראית הינה קריטית לשמירת אמון המשקיעים.

חוזקתו הכלכלית של המשק היא תנאי הכרחי לשמירה על עצמאות וביטחון של מדינת ישראל. על הממשלה מוטלת האחריות לצמצם את הפגיעה במשק, לשקם את תחושת הביטחון האישי של האזרחים, ולתמוך במוכנות המשק לחזרה לפעילות כלכלית מלאה בתום המלחמה.

היעד של המדיניות הכלכלית צריך להיות תיקון תקציב 2023 מיידית, ובנייה מחדש של תקציב 2024 להגברת יכולת הביצוע של הממשלה ולהגברת הביטחון הלאומי, תוך ביצוע רפורמות תומכות צמיחה.

בהקשר לפעילות שותפות תבת, מומלץ כי יובאו לידי ביטוי היעדים הבאים:

שמירה על פעילות מרבית במשק – בדגש על ענף ההייטק והתעסוקה של החברה הערבית.

החברה הערבית- החזרת העובדים, הסרת המגבלות לתעסוקה, חיזוק תחושת השייכות.

עידוד אוכלוסיות - חברה חרדית, ערבית, פריפריה, מפונים, עובדים בחל"ת - לתעסוקה והכשרה, בדגש על ענפים עם ביקוש גבוה.

טיפול במכונים ובנפגעים באופן מיטבי שיאפשר להם חזרה לשגרת חיים.

¹ על פי תרחיש מכון אהרן ו-S&P, 2.3% בתרחיש של בנק ישראל, 2.0% בתרחיש משרד האוצר, כאשר הפער בין הגופים נובע מההבדל בהנחה על היקף פעילות המשק ברבעון 4 של שנת 2023. הנתונים של שלושת הרבעונים הראשונים של 2023 משקפים נסיגה משמעותית של ההשקעות השנתיות מכ-17 מיליארד דולר במוצע בשנים 2020-2022 לכ-6 מיליארד דולר בלבד.

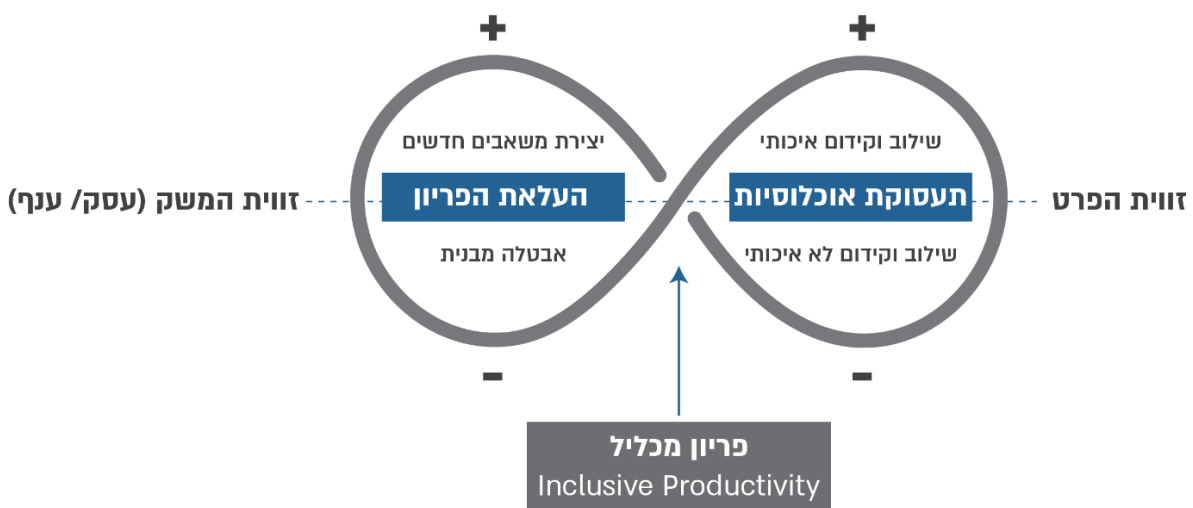
עקרונות לתוכנית עבודה

תפיסת עבודת החירום בתבת

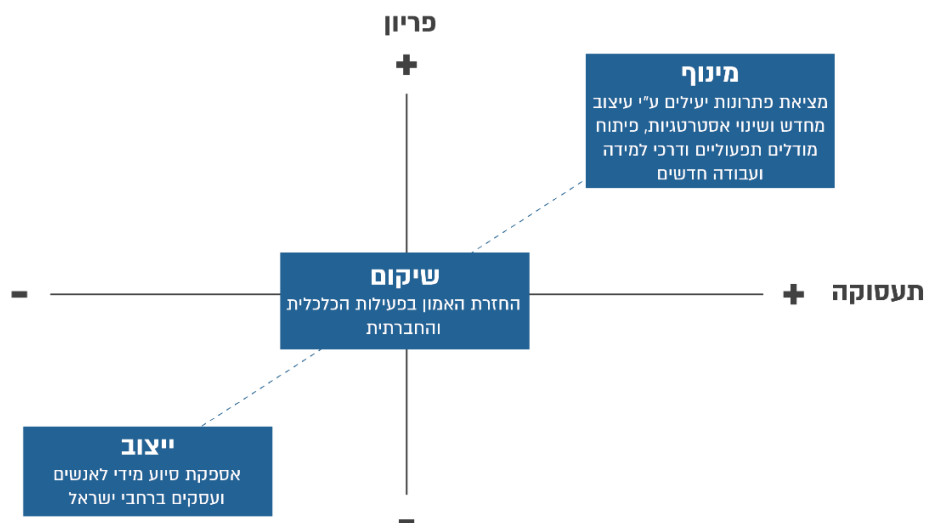
*על בסיס עקרונות שפותחו יחד עם צוות מחברת מקינזי ומכון אהרן

אתגר התעסוקה והפריון המכליל

עידוד הצמיחה וצמצום העוני

שלבי הפעולה להתמודדות עם המשבר עקב המלחמה

תאוריית השינוי לאתגר – התאמות לחירום

שוק העבודה בישראל מתאפיין בעלייה דרמטית בשיעורי התעסוקה וההשתתפות מ-2003 עד היום, אולם מספר קבוצות מתאפיינות עדיין בשיעורי תעסוקה נמוכים. לצד זאת, פריון העבודה (התוצר לשעה) בישראל בכלל ענפי המשק הוא נמוך בהשוואה למדינות מובילות, ופער הפריון בין ישראל לבין מדינות אלה, למרות השיפור שנרשם בשנים האחרונות – טרם נסגר. בעיית הפריון מתבטאת בכך שהשכר של עובדים ללא מיומנויות הוא נמוך ועובדים אלה לא ממצים את הפוטנציאל הכלכלי שלהם.

אנו מבינים שללא טיפול מערכתי בחסם הצמיחה של המשק, שהינו הפריון, אשר מורכב מהון אנושי, הון פיזי (ציבורי ופרטי), תשתיות ורגולציה לא נוכל להביא לתעסוקה איכותית.

מצב החירום הביא עמו עלייה של 202% בדורשי העבודה לעומת שנה קודמת (נתוני שירות התעסוקה), ירידה בהיקף המשרות הפנויות ושיבושים ענפיים (נתוני משרד הכלכלה והעבודה), ירידה של 78% בהכנסות של עסקים קטנים ובינוניים (סקר פורום לעסקים קטנים) כולל אומדן ירידה של 1% ביעד הצמיחה (על פי תחזית מכון אהרון)

קהל היעד:

- ערבים, חרדים, מבוגרים, נשים, אנשים עם צרכים מיוחדים,
- אנשים עם טראומה נפשית כתוצאה מהמלחמה
- אוכלוסיות בפריפריה חברתית גיאוגרפית, צעירים בטרם תעסוקה ובצמתי ההכרעה, עובדי "החציון התחתון"
- מעסיקים בענפים בכפריים נמוך- דגש על חקלאות, בינוי, מסחר ושירותים, תעשייה.
- עסקים קטנים ובינוניים (מהווים כ-55% מהתוצר)

האימפקט הרצוי:

ברמת הפרט

- ייצוב ומניעת נשירה מתעסוקה
- הגברת התעסוקה האיכותית הבאה לידי ביטוי בשכר

ברמת המערכת

- שמירה על תפקוד עסקי בענפים בכפריים נמוך
- שיפור הפריון ביחס למדינות הייחוס באמצעות מיצוי ושדרוג רמות ההון האנושי וההון הפיזי
- עידוד הצמיחה הכלכלית וצמצום העוני באמצעות העלאת הפריון

עקרונות מנחים למימוש תיאורית השינוי לאתגר בחירום

ממשיכים לפעול על פי אותם מהלכים שנקבעו בתהליך האסטרטגי של תבת בליווי מכון אהרון ובהסכמה עם כלל השותפים, על בסיס פונקציית הייצור (מרכיבי הפריון).

פועלים במסגרת המהלכים לייצוב ולאחר מכן למינוף לתעסוקה ופריון מכליל.

במהלך למידה לאורך ציר החיים

- פיתוח של הון אנושי כמפתח להעלאת הפריון ימשיכו
- תמיכה באוכלוסיות שיצאו משוק העבודה באופן זמני כגון אוכלוסיית המפונים, פצועים ובני משפחות של נפגעים.
- דגש על חברה ערבית

במהלך סביבה עסקית תחרותית

- נטפל בעסקים שרמת הפיריון בהם היתה נמוכה עוד לפני המשבר וכעת מתקשים להתמודד איתו וחסרים בהם הכלים ואורך הנשימה להתמודד עם האטה.

- ענפים שהיו רוויים בכוח אדם והסתמכו בעיקר על עובדים זרים ופלסטינים מתקשים לשרוד

התפיסה האזורית גם היא משמעותית עכשיו עוד יותר

- במיקוד באיזורים שנפגעו יותר מהמלחמה
- איסוף נתונים אזורי והתאמת מענים ייחודיים לכל איזור כולל המאמץ לכוון בהם מנועי צמיחה שיסייעו לשיקום הכלכלי והתעסקותי ואף ייקחו את האיזור קדימה בפיריון ובתעסוקה איכותית.

בתחום התשתיות

- ממשיכים לפתח תשתיות תומכות לאקו-סיסטם וממקדים את התוצרים והשירותים למצב הקיים.
- שימוש בתשתיות של תכניות תבת בהווה ובעבר על מנת לתת מענה לאוכלוסיות שנפגעו בעקבות המשבר (מרכזי הכוון שהפכו לחמ"ל לגיוס עובדים ומתנדבים, מתנדבות השירות הלאומי, בתי הספר של החינוך היוצר ועוד)

בעיות שהתחדדו בעקבות מצב החירום

תשתיות לאקו סיסטם	אזורים	סביבה עסקית תחרותית	למידה לאורך ציר החיים מכוננת מיומנויות וכישורים
היעדר נתונים - מפונים, עסקיים	אזורים לא בטוחים (מפעלים באזורים הללו שלא יכולים לפעול, אנשים שלא יכולים לגור)	מחסור כלכלי בעובדים לשמירה על ביצועים עסקיים	אנשים נעדרים זמנית ממקום העבודה (מפונים, חל"ת)
היעדר סינכרון בין משרדי ממשלה וגורמי חברה אזרחית בנוגע למענים	תשתיות אזוריות שנפגעו (פגיעות פיזיות בשל הלחימה)	ענפים שנפגעו - בינוי, תיירות, חקלאות, בידור, אירועים וכנאי, מסחר, היי טק (הזנק)	אנשים בסיכון להיפלט משוק התעסוקה
תשתיות שצריכות להתעדכן בכלים חדשים בעקבות הצרכים החדשים	וואקום תפקודי בטיפול בתושבים - תפיסה אזורית בחירום ואחריות הביצוע	עצמאיים, עסקים קטנים ובינוניים - פגיעות לשינויים בשוק, תזרים מזמנים, מיסים	היעדר תחושת חוסן תעסוקתי
		מחסור חמור בנתוני שירותים במקצועות טיפול, חינוך ובריאות שחיקה של מערכת הבריאות	קשיים כלכליים - סיכון לנשירה מהכשרה/ לימודים
		חשש מהגעה לעבודה - מקומות מגוונים	היעדר רציפות לימודים במסגרות טרום תעסוקה

יעדים מרכזיים 2024

ברמת האתגר:

- ייצוב העובדים והעסקים שנפגעו מהמשבר וחזרה של מצב המשק לקדמותו.

ברמת המהלכים והתוכניות:

- חיזוק ההון האנושי - עלייה ברמת המיומנויות והכישורים של הפרט כולל החוסן התעסוקתי במיוחד בקרב אנשים שיצאו משוק העבודה.
- שמירה על יציבות תעסוקתית בקרב אוכלוסיות שיש חשש שמצב החירום יוציא אותם משוק העבודה (עובדים לא מקצועיים, הורים, מועסקים בעסקים קטנים ובינוניים).

- שמירה על יציבות עסקית בענפים בפריז נמוך, עסקים קטנים ובינוניים אשר חוו פגיעה וצמצום בשל מצב החירום.
- התמודדות עם בעיית המחסור במגזר הציבורי בדגש על מקצועות הרווחה ובריאות הנפש.
- הקטנת mismatch באמצעות זיהוי צמתי ההתערבות ושיפור ההכוון בכלים דיגיטליים.
- חיזוק מנגנונים ורתימת כלל הגורמים הרלוונטיים ליצירת תשתית פעולה אזורית, במסגרתה יפותחו כלים חדשים ויותאמו כלים ממשלתיים לטובת העלאת הפריז באזור.

רשימת תוכניות לפי 4 המהלכים המרכזיים:

מהלך סביבה עסקית תחרותית:

360 לקפיצת מדרגה בענפים בפירון נמוך לטובת העסקה איכותית

« 360 לענפי החקלאות והתעשייה

מגזר ציבורי

« מקצועות במחסור בשירות הציבורי

« מנהלת הבריאות

« 8400

« נטע

צורות העסקה חדשניות

« פרילנסרים ועסקים קטנים

« רקמה

מהלך תשתיות:

דאטה

« סקיל איי אל

« ביזדאטה

« ג'ובי

« הסיווג האחיד של עיסוקים

קהילות וידע

« דרך ארץ

« חמ"ל עיריית בני ברק

« קהילות ידע – הכוורת – עידוד יזמות בחירום

מהלך למידה לאורך ציר החיים מכוונת מיומנויות וכישורים:

טרם תעסוקה

« תעסוקה במערכת החינוך

« החינוך היוצר

« שנת מעבר לצעירים בחברה הערבית

« שירות אזורי ענפי

« חנוך

« נתיבה

תחילת תעסוקה

« התוכנית הלאומית להנדסאים וטכנאים

« מיזם חרדים להייטק

תעסוקה

« יציבות תעסוקתית

« עידוד תעסוקת הורים

« כישורים - חוסן תעסוקתי

« כישורים במוקדי תעסוקה למפונים

מהלך אזוריות:

« התוכנית הלאומית לצמיחה כלכלית על בסיס מודל הקלאסטרים התחרותיים

מהלך למידה לאורך ציר החיים מוכוונות מיומנויות וכישורים

אחד הגורמים המרכזיים לפער הפריזון הינו מחסור בהון אנושי מיומן, בעיקר בקרב פרטים שאינם פונים ללימודים אקדמיים. הפער באיכות ההון האנושי בין ישראל למדינות הסמן כפי שהוא משתקף במיומנויות כוח העבודה מסביר כ- 25% מפער הפריזון (לפי פונקציית הייצור של מכון אהרן ובאחוז גבוה מכך לפי מודלים אחרים). לצד העלייה ברמת ההשכלה של כוח העבודה בישראל בעשורים האחרונים, קיים פער בין הרכב המיומנויות הנדרשות מעובדים בשוק העבודה לבין היצע הכישורים הקיים וכן המחסור הגדל בכוח עבודה מיומן גורם לקושי קושי לגייס עובדים המחזיקים בידע בסיסי ואיכותי בחלק מענפי המשק, פוגע בפריזון העבודה ואף עלול להגביל את קצב הצמיחה של המשק.

התוכניות במהלך פותחו מתוך זיהוי צמתי התערבות לאורך ציר החיים והתערבות בהם להשפעה על קבלת החלטות מושכלת שתוביל למיצוי הפוטנציאל של הפרט ולהקטנת אי התאמה בין היצע לביקוש בשוק העבודה.

אשכול טרום תעסוקה

התוכניות באשכול זה נועדו לפיתוח כישורי עולם העבודה בקרב בני הנוער והצעירים, יחד עם חשיפה והנגשת ידע על עולם העבודה כך שיובילו לקבלת החלטות קריירה מושכלות, ולבוגרים בשלים יותר לשוק התעסוקה. הידע והכישורים יעלו את פוטנציאל ההשתלבות בשוק התעסוקה והסיכוי לתעסוקה איכותית.

תכנית תעסוקה במערכת החינוך

תמצית

רמת הפריין הנמוכה במשק הישראלי מהווה בעיה מרכזית וחסם בפני צמיחה כלכלית. יש חוסר הלימה בין איכות ההון האנושי לבין צרכי המשק.

מטרת התוכנית היא פיתוח ההון האנושי העתידי של מדינת ישראל **לטובת העלאת הפריין והצמיחה הכלכלית** באמצעות הכנה מיטבית של בני נוער (גילאי חט"ב ומעלה) לעולם העבודה המשתנה, וקידום כשירות תעסוקתיות בשני צירים:

- תהליכי פיתוח מיומנויות, ערכים וכישורים הרלוונטיים לעולם העבודה המשתנה (בהתבסס על מודל PRO I) והתאמה לדמות הבוגר של משרד החינוך.
- מתן כלים ועידוד צעירים לחקור על עצמם ועל שוק התעסוקה ולהתנסות בו.
- יצירת מערכת תמיכה וייעוץ רב ערוצית לכל צעיר בנושאי תעסוקה.

מערכת החינוך הפורמלית הינה הכר המשותף הרחב ביותר להכשרת בוגרים בישראל, ולכן יש לה חשיבות מכרעת בעיצוב העובדים לעתיד. ניצול תקופת הלימודים לטובת פיתוח מיומנויות וכישורי עולם העבודה, יחד עם חשיפה והנגשת ידע והתנסות מעשית במסגרות טרום תעסוקה, יכולים ליצור שינוי דרמטי; יובילו את הצעירים לקבל החלטות מושכלות בנוגע לקריירה, יעלו את הפוטנציאל להשתלב בתעסוקה איכותית התואמת את כישוריהם ויהפכו אותם לבשלים יותר לשוק העבודה. התוכנית תוקפת את האתגר ממספר כיווני התערבות, כאשר המרכזי הוא מערכת החינוך הפורמלית דרך מנגנון רוחבי במשרד החינוך אשר מפעיל את התוכנית בבתי הספר ומשמר את הפרופסיה התעסוקתית כפעילה, נצרכת ומעודכנת.

קהלי יעד מרכזיים הם אוכלוסיות בעלות פערים משמעותיים בהקשר של מוכנות לשוק התעסוקה וביכולת למצות פוטנציאל במסגרת; אוכלוסייה חרדית, חברה ערבית, אוכלוסיית רווחה, פריפריה גיאוגרפית וחברתית. מודל ההתערבות ואפיקי הפעולה יותאמו לצרכים ולמאפיינים של אוכלוסיות אלה.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- הקניית מיומנויות וכישורי עולם העבודה במגוון מסגרות חינוכיות בהתאמה לקהלי היעד השונים
- חשיפה והנגשה של ידע על שוק התעסוקה, מקצועות קיימים, סביבות עבודה ושיקולים בבחירת מקצוע.
- חיבור בין המגזר העסקי לנעשה במסגרות החינוך השונות.
- הצבת רף מיומנויות וכישורים והטמעתו במערכת החינוך, כמו גם תוכניות תעסוקה, כל אלו בהמשכיות לניסיון שנצבר במערכת ולפיתוחים קיימים.
- בניית פרופסיה של רפרנט תעסוקה בית ספרי והכשרתו
- העלאת חשיבותם של הכנה לעולם העבודה בקרב הורים/ מורים/ צוותי חינוך ותלמידים ומתן מעטפת לתמיכה

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בחירום, צרכי הקהילה משתנים, נוצרות סוגיות חברתיות-כלכליות שלא קיימות בשגרה. לדוגמה, מסגרות החינוך לא פועלות או פועלות באופן חלקי, חזרה ללמידה מרחוק, צמצום בפעילות המסגרות הבלתי פורמליות, מצב רגשי שונה של תלמידים ועוד. במצב זה, נדרשת עבודה קהילתית עוטפת ומתן מענה לצרכים העולים מן השטח.

צרכים אלו, בעיקר בתחום החינוך והתרומה לקהילה, יוצרים הזדמנויות לפיתוח כישורים ומיומנויות רלוונטיים לשוק התעסוקה עבור בני הנוער המגיעות עם תחושת משמעות ותרומה.

מטרת התוכנית בחירום

פיתוח מיומנויות הנדרשות לעולם העבודה אצל בני הנוער לטובת מענה על צרכי הקהילה והמשק העכשוויים באופן שיתרום למשק גם בעתיד הרחוק, בסיום מצב החירום.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

מיקוד באפיק של הכשרת בני נוער - פיתוח הכשרות רלוונטיות לכישורים הנדרשים לעולם העבודה העתידי דרך חיבור למחויבות אישית של תלמידים במערכת החינוך. ההכשרה שנבחר להתחיל איתה היא הכשרה לבני הנוער כיצד לעבוד עם צעירים על פיתוח חוסן ורגשות באמצעות משחק (gaming). ההכשרה משותפת עם חברת מייקרוסופט ומיועדת לבני נוער שייקחו חלק בפעילויות לתלמידים צעירים הנמצאים בבתיים בעקבות ירי טילים או כאלו שההורים במילואים או שסובלים מבידוד חברתי. התוכנית תפעל דרך בתי ספר שירצו להכשיר את בני הנוער שלהם להעביר פעילות לתלמידים צעירים ויקבלו שעות מחויבות אישית. בנוסף, תתקיים הכשרה לקבוצות נוער המתגוררים במרכזי קלט להעברת פעילויות שונות לקהילה הצעירה במרכזים.

ההכשרות תעשנה תוך דגש על הקניית מיומנויות וכלים רלוונטיים לעולם התעסוקה למשל מבחינת הכישורים הנלמדים: מיומנויות דיגיטליות ושפתיות, מסוגלות, למידה עצמית, חשיבה יצירתית וביקורתית, יכולות ניהול.

פעולות מינוף:

בטווח הבינוני נפעל ליצירת קהילה פעילה עבור בני הנוער שישתתפו בתוכנית (החונכים) ודרכה ניתן יהיה להנגיש פעילויות נוספות הקשורות להתנסות ופיתוח כישורים.

אפיקי הפעילות של התוכנית יהיו הנגשת מידע באמצעים טכנולוגיים, פיתוח כישורי עבודה בקרב בני נוער באמצעות מישחק וחיבור מערכת החינוך (בתי ספר) לעולם העסקים והמעסיקים. הפעילות כבר נעשית מול בתי ספר בחברה הערבית ונבדקת אפשרות מיקוד והרחבת הפעילות בקרב אוכלוסיות פריפריה (ערבים, שם ייתכן שהצרכים יהיו משמעותיים יותר).

תכנית החינוך היוצר

תמצית

מערכת בתי הספר המקצועיים בפיקוח משרד העבודה מושתתת על מודל דואלי המשלב לימודים ועבודה מעשית. ההכשרה המקצועית מאפשרת לרכוש מקצוע וניסיון תעסוקתי במהלך הלימודים ובכך מקדמת השתלבות תעסוקתית וחברתית של התלמידים בעתיד.

בפועל מחקרים מראים כי פוטנציאל זה אינו בא לידי מימוש; בוגרי המערכת מגיעים להישגים נמוכים, הן בהיבטים של המשך רכישת השכלה, והן בהיבטים תעסוקתיים. נתונים אלו נובעים ממספר בעיות במערכת – חוסר הלימה בין המקצוע הנלמד לעבודה המעשית בה מתנסים התלמידים כך שההתנסות המקצועית נעשית אצל מעסיקים לא רלוונטיים לתחום הלימודים, קושי בגיוס מעסיקים בתחומי הלימוד כיוון שאין התאמה של המגמות לביקוש ולפוטנציאל התעסוקה האזורי, ומפאת היעדר תמריץ מספק למעסיקים בגין קליטה והכשרה של חניכים לתעסוקה בבית העסק.

מטרת התוכנית היא טיוב תחום התעסוקה כחלק מרפורמת "החינוך היוצר" במערכת החינוך המקצועית כך שהיא תהווה אלטרנטיבה אטרקטיבית ואיכותית לתלמידים עבורם היא יכולה להיות מתאימה יותר ותצייד את לומדיה בהכשרה, ידע וכישורים שיעניקו יתרון מקצועי בשוק העבודה, יפתחו דלתות ללימודי המשך ולתעסוקה איכותית.

התוכנית מייצרת לבתי הספר מעטפת אזורית וארצית בעלת התמקצעות בתעסוקה ופיתוח קשרי מעסיקים, לצד פיתוח תוכניות לחיבור ללימודי המשך. המעטפת תנוהל ע"י מנהל תוכנית אשר יהיה אחראי ליצירת שת"פים אסטרטגיים עם מעסיקים ברמה הארצית; יצירת מנגנוני הוקרה למעסיקים (כגון דירוג מעלה), הבניית ממשקי עבודה של מנהלי קשרי מעסיקים עם בתי הספר והמפקחים וניהול הצוות והבניית תהליך הליווי שיעברו בני הנוער ע"י רכזי התעסוקה הבית ספריים.

קהל היעד של התוכנית הם תלמידי מערכת החינוך המקצועי – כ-10,000 תלמידים בשנה, 62 בתי ספר, **משתתפי התוכנית** הם רכזי/ות תעסוקה, מורים/ות בחינוך המקצועי ומעסיקים. התוכנית תוטמע במסגרת האגף להכשרה מקצועית ותפעל בקרב כלל בתי הספר בחינוך המקצועי.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- יצירת מערך קשרי מעסיקים ברמה האזורית והארצית.
- יצירת סטנדרט לתהליך ההכשרה כולל הגדרת התכנים הנדרשים ועדכון מגמות הלימוד בהתאם לצרכי השוק.
- הכשרה ובניית הגדרת תפקיד של רכז קשרי מעסיקים ורכז תעסוקה בית ספרי.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בשגרה, התוכנית באה לענות על האתגרים הקיימים בבתי ספר המקצועיים.

בחירום, נוצרות הזדמנויות וצרכים שאליהם ניתן לרתום את בני הנוער המוכשרים לתחומים שנלמדים (חשמל, אוטוטרניקה, טבחות ועוד). בנוסף, קיים מחסור משמעותי בכוח אדם ממגוון סיבות (מילואים, נפגעים, מפונים וכו') ולכן דרושות ידיים עובדות במקצועות השונים. התנסויות אלו יכולות להוות מנוף משמעותי להשתלבות בתעסוקה עבור תלמידי התוכנית ובעקיפין יתרמו גם לפתרון הבעיה המקורית בבתי הספר המקצועיים כמובן עם התאמות במערך ההכשרה. התוכנית, שמטרתה לענות על פערים בבתי הספר המקצועיים, מתכתבת בצורה טובה עם הפערים הנוצרים במשק ובחברה ויכולה לתת מענה גם להם כך ששני חלקי הפאזל – הצרכים של מערכת החינוך המקצועית ושל התעשייה יעלו בקנה אחד.

מטרת התוכנית בחירום

חיזוק הקשר בין קהל היעד (התלמידים) לתעשייה וניצול ההזדמנויות הנובעות ממחסור בכוח אדם לטובת שילובם במקצועות נדרשים העולים בקנה אחד עם ההכשרה המקצועית בבית הספר.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- בשיתוף פעולה עם בתי הספר המקצועיים נעשה חיבור בין תלמידים לעסקים נדרשים בעת חרום ושימוש בתשתיות הייצור של המגמות המקצועיות לטובת צרכי חירום.
- נעשה מיפוי של העסקים החיוניים ושל צרכי המעסיקים בשטח (בסביבה הגיאוגרפית של בתי הספר) כולל משרות רלוונטיות לבני הנוער, ומיפוי צרכים בבתי הספר מול רכזי התעסוקה על מנת לבדוק היכן ניתן לסייע באופן נקודתי, מהם הכישורים הנדרשים לנוער בתקופת העבודה בחירום ולאיזו תמיכה יזדקקו.
- אפיק נוסף שמתחיל להתפתח בתוכנית הוא הכשרות לרכזי תעסוקה בבתי הספר לצורך ליווי והשמה בתעסוקה של תלמידים בתקופת החירום. ההשמה תיעשה בדגש על חיבור למקצועות רלוונטיים להמשך דרכם של בני הנוער ותוך בחינה אילו משרות חלקיות ניתן להמשיך להחזיק בהן גם בשגרה.

פעולות מינוף:

אפיקי התוכנית שכבר קיימים בתוכנית מתמקדים בחיבור בתי הספר המקצועיים לצרכי המשק באופן משמעותי והדוק יותר, והם רלוונטיים כיום ויהיו רלוונטיים ליום שאחרי, הן בהקשר של מחסור בפיתוח הון אנושי והן בהקשר של המחסור הגדול בכוח אדם במשק.

תכנית חנוך (במחשבה תחילה)

תמצית

שיעור ואיכות התעסוקה של החברה החרדית נמוך משמעותית משיעור המועסקים באוכלוסייה היהודית הלא-חרדית ולא בפרופורציה לאחוזיה באוכלוסייה הכללית. הבעיה נובעת ממספר גורמים, בין היתר היעדר לימודי ליבה וכישורי מחשב, חוסר בחינוך לתעסוקה, מחסור בהכשרות מותאמות לאופי החברה והסתגרות חברי הקהילה. בשנים האחרונות קיימת האטה ואף רגרסיה בנושא, נראה כי הגורם המרכזי הוא חוסר היכולת של צעירים חרדים להשתלב בתעסוקה איכותית לצד נתוני שכר נמוכים שמאיצים את התהליך כך שרבים נוטשים את רעיון היציאה לשוק.

התוכנית מבקשת לתת מענה לפערים איתם מתמודדים צעירים חרדים בבואם לצאת לשוק התעסוקה, ולהעלות את אחוזי ההשתלבות של צעירים חרדים בתעסוקה איכותית תוך שמירה על אורח חייהם וזהותם. מטרתה היא חיזוק המסוגלות התעסוקתית בקרב תלמידי ישיבות מהחברה החרדית, על מנת לאפשר השתלבות עתידית בתעסוקה, לשפר את סיכוייהם למוביליות חברתית-כלכלית, ולשפר את פוטנציאל ההשתכרות והפריון בקרב בוגרי ישיבות. בבסיס התוכנית עומדת ההבנה שמסוגלות תעסוקתית היא שריר שיש לאמן מגיל צעיר ולשמר לאורך כל החיים, ולכן ההתערבות נעשית בשלבים מוקדמים של חיי הצעיר החרדי ובכך מאפשרת תהליך ארוך ומעמיק.

מודל ההתערבות כולל מענה היקפי לצעירים ולצוותי הישיבות על ידי הפעלת תוכניות ליווי בתוך מסגרת הישיבה עד להשמה איכותית, תוך הבחנה בין ישיבות מוכונות תעסוקה לבין ישיבות שאינן מוכונות תעסוקה ופיתוח תכנים ישירים ועקיפים בהתאמה; הכשרות, סדנאות, עבודה קבוצתית ופרטנית, תהליכי מיקוד אקדמי ותעסוקתי, ליווי להשמה איכותית ומענה המשכי בתוך רשת הבוגרים, כל אלו לטובת צמצום פערי הידע, הקניית מיומנויות רכות, חיזוק הנטייה התעסוקתית וצמצום הפער הכלכלי-חברתי בין צעירים חברתיים לכאלו שאינם.

קהל היעד הוא צעירים, תלמידי ישיבות מהחברה החרדית.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- בניית מודל לחיזוק המסוגלות התעסוקתית ורכישת השכלה וכישורים לכל אורך ציר החיים – LLL.
- בניית מערך התערבות מקיף בתוך הפלטפורמות הקהילתיות הקיימות בשת"פ הדוק עם מערכות החינוך החרדית והישיבות.
- פיתוח תשתית להטמעת התכנית על ידי הכשרת צוותי חינוך ופיתוח ההון האנושי מבחינה אישית ופדגוגית, במטרה לאפשר מענה מקיף וזמין לצעיר החרדי לאורך חייו בתוך סביבה שמורה, מוגנת ומוכרת.
- פיתוח מודולות תעסוקה, כישורים והכוון מותאמים תרבותית וערכית לישיבות קלאסיות (שמרניות) ולישיבות מותאמות (פתוחות).
- הנגשת מענים, תכנים ותוכניות רלוונטיות הקיימות במרחב העשייה הישראלי, לחיזוק הנטייה התעסוקתית של משתתפי התוכנית.
- הקמת קהילת בוגרים לטובת המשך ליווי בוגרי התוכנית לאחר יציאתם לשוק העבודה ולאורך תחנות חייהם המשתנות (לימודים, נישואים, הורות וכו') ופיתוח מענים בהתאם לצרכים המשתנים.
- תוכנית לפיתוח Soft skills ומסוגלות תעסוקתית הכוללת 12 מפגשים קבוצתיים, בהובלת מנחה תעסוקתי מוסמך מתוך הקהילה.
- בוט-קאמפ לפיתוח כישורים חברתיים וחיזוק תחושת המסוגלות העצמית.
- מענה פרטני מתמשך ומקיף על ידי רכז פרט לאורך כל תקופת ההשתתפות בתוכנית.
- מסלול להשלמת בגריות ולימודי ליבה.
- הכוון אקדמי/תעסוקתי וליווי עד להשתלבות מלאה ומיטבית.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

במצב חירום החברה האזרחית זקוקה לחיזוק וסיוע בשלל תפקידים ומקצועות, זוהי הזדמנות ליצירת גשר וחיבור בין האוכלוסייה החרדית לשאר החברה בישראל בין אם זה דרך התנדבות ובין אם דרך תעסוקה, כך שהצעירים החרדים יוכלו לתרום לחברה ולהיתרם על ידי שילוב תעסוקתי ורכישת מיומנויות רלוונטיות, שיישאו רלוונטיות גם להמשך.

בנוסף, התכנים בהן עוסקת התוכנית בשגרה - הקניית מיומנויות, ידע פיננסי, מסגרת תומכת ומשמעותית לצעירים הפכו למשמעותיות יותר בתקופה זו בה המצב הכלכלי והנפשי של אזרחים ירוד עקב המצב הבטחוני.

מטרת התוכנית בחירום

שימור רצף פעילות בישיבות וחיבור לתמיכה בצרכי המשק ומענה לצרכים חברתיים העולים מן השטח באמצעות שילוב ורתימה של כוח התנדבות מהחברה החרדית בתחומים מתאימים לצד התאמת המיומנויות והכישורים של המשתתפים לצרכי המשק העכשוויים.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- האצת פעילות בישיבות לאור המצב.
- מתן מעני חוסן למשתתפים ולצוותי הישיבות.
- סיוע והכוונה לישיבות הפתוחות לתהליך עבודה מיידית בחירום / התנדבות לתמיכה וחיבורים רלוונטיים.
- מיפוי צרכים למול מוסדות הממוקמים באזורי לחימה לצורך בחינת בניית תוכנית סיוע ייעודית.
- ימי התנדבות קבוצתיים במשקים חיוניים
- פתיחת קו ייעודי להתייעצות ראשונית להתנהלות פיננסית בחירום, למפונים ולכלל האוכלוסייה.

פעולות מינוף:

- התאמת מערכי למידה ותוכן מקצועי בעולם של כישורים ומיומנויות למשתתפים.
- דיוק שיח מקצועי ומכוון עם המשתתפים להפניה להכשרות מקצועיות תואמות רלוונטיות עכשוויות.
- התאמת מערכי למידה של הכשרת צוותי ההוראה לפעולות כיום בתוכנית.
- הוספת רכיבים של התמודדות עם חירום וחוסן נפשי בהכשרות צוותי ההוראה.

תכנית נתיבה

תמצית

שילוב אוכלוסייה חרדית בתעסוקה הוא נושא מרכזי בצמיחה הכלכלית-חברתית של המדינה. נמצא כי על אף שיעורי תעסוקה גבוהים בקרב נשים חרדיות, איכות העבודה והשכר אינם מדביקים את הפער הכלכלי ביחס למגזר הכללי.

מדי שנה כ-2,000 בנות, המהוות כ-20% מהבוגרות של החינוך החרדי, לא נקלטות במסגרת הכשרה תעסוקתית כלשהי, ונמצאות ללא הכוונה תעסוקתית, חלקן חסרות מעש ורובן משתלבות במשרות מזדמנות ללא אופק תעסוקתי וצפויות לשחזר את מעגל העוני והמצוקה, ברוב המקרים לאחר שנה-שנתיים הן מקימות משפחה והיכולת שלהן להתקדם מקצועית הולכת ויורדת.

מטרת התוכנית היא התמודדות עם היעדר מסלול להכשרה תעסוקתית הולמת למסיימות תיכון, שאין להן מסגרת המשך. השאיפה היא להעניק הזדמנות שווה למימוש הפוטנציאל התעסוקתי דרך ליווי והכוונה לתעסוקה איכותית, הנגשה של מסלולי הכשרה מקצועית מותאמים ומסלולי סיוע במימון הכשרה מקצועית, ייעוץ ותמיכה אישית עד לרישום ללימודים המקצועיים ואף במהלך הלימודים באמצעות רשת בוגרות המספקת מעטפת ומענים למניעת נשירה.

קהל היעד הוא צעירות בכיתה י"ב, בוגרות תיכונים חרדיים או תורניים במגזר החרדי, לרוב מפריכריה חברתית מוחלשת, חלקן בנות למשפחות שחזרו בתשובה.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- בניית תוכנית הכוונה ומעטפת להכשרה תעסוקתית מקצה לקצה בשני שלבים:
 - שלב א' - שת"פ מלא עם ביה"ס והצוות החינוכי לאורך שנת הלימודים של כיתה י"ב. בשלב זה התוכנית עובדת ב-3 צירים במקביל: ציר קבוצתי - מונה כ-15 סדנאות / מפגשים קבוצתיים עם מנחות מקצועיות, ציר אישי - ליווי של המורה, שיחות והכוונה להשלמת פערים, חסמים וכו' תחת הדרכת רכזת וציר אבחון וייעוץ לימודים - כל משתתפת עוברת אבחון מורחב ופגישה עם יועצת לימודים.
 - שלב ב' - ליווי המשך - קשר ומעקב אחר המשתתפות במהלך שנת הלימודים הראשונה למניעת נשירה ולסיוע במתן מענים תומכים. קיום מפגשים קבוצתיים וביסוס "רשת נתיבה".
- סדנאות למודעות ומסוגלות תעסוקתית, אבחון נטיות וכישורים, ייעוץ מקצועי והיכרות מעמיקה עם עולם התעסוקה.
- הכרות וחשיפה למסלולי לימודים ותחומים מקצועיים, כיתוח כישורים רכים והעצמה אישית (התאמת התכנים לפי הצרכים הייחודיים של התיכון).
- אבחון מקצועי.
- הכוונה לרישום ללימודים ובקבלת מלגות, תמיכה במהלך הלימודים והכנה לעולם העבודה.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

במצב חירום החברה האזרחית זקוקה לחיזוק וסיוע בשלל תפקידים ומקצועות, בפרט בחינוך והוראה, עבודה עם משפחות מפונים, סיוע לוגיסטי וכדומה. זוהי הזדמנות לשילוב בוגרות התיכונים בעולם התעסוקה כך שירכשו מיומנויות רלוונטיות ללימודים ולתעסוקה, שיישאו רלוונטיות גם להמשך וסייעו להן להשתלב במקצוע איכותי. בנוסף, מעגלי הסיכון לנשירה מתרחבים בקרב תלמידות שפוננו מבתיהן, עקב מצב נפשי וקשיים כלכליים. יש צורך במענים שיחברו את התלמידות למסגרות באופן מיטבי ויספקו להם תמיכה. וכן לפתח מעניים ייעודיים עבור תיכונים באזורי לחימה.

מטרת התוכנית בחירום

שמירת רצף חינוכי וקשר למסגרת והתנסויות בהתנדבות משמעותית כהזדמנות לפיתוח כישורים, מיומנויות וזיהוי חוזקות.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- הפעלת מערך התנדבות של תלמידות י"ב בתוכנית נתיבה בהכוונת ובליווי מורות התיכון. לטובת פעילויות חינוכיות והפגתיות לקבוצות גיל שונות של ילדי המפונים במלונות. ההתנדבות מאפשרת התנסויות בתחומים חדשים ומלווה במפגשי הכנה ועיבוד להתנדבות הכוללים: זיהוי חוזקות, בחינה של אזורי נוחות והיכרות עם יכולות והעדפות מקצועיות.
- הפעלת תכנית נתיבה לתלמידות תיכונים מהדרום (שדרות ונתיבות) שתלמידותיהן מפוזרות במלונות בירושלים ובצפון. בניית סילבוס מותאם לפיתוח כישורים אישיים ותעסוקתיים (זיהוי חוזקות, התנהלות במצבי עמימות, ניהול זמן, התמודדות עם חרדות וחסמים ועוד). בבתי ספר אלו ההמענה הורחב לכל בנות התיכון ולא רק לתלמידות י"ב כדי לאפשר חזרה ללימודים, קיום שגרת חירום ועידוד של תמונת עתיד חיובית.
- המשך קיום פעילות קבוצתית בתיכונים שחזרו ללימודים, ופתיחת קבוצות חדשות שהוסבו מאיזורים בהן לא ניתן לפתוח את הקבוצה. התאמת הסילבוס והתוכנית למתן כלי חוסן והתמודדות אישית לטובת המשך הלימודים ולקראת לימודי המקצוע. (ניתן תיעדוף לקבוצות בתיכונים בהם התלמידות במצבי טרום נשירה וסיכון משמעותיים).
- מענה לבוגרות - רוב מוסדות הלימודים הגבוהים עבור הבוגרות לא נפתחו, על כן נבחנות הכשרות רלוונטיות שניתן לעשות בזמן ההמתנה.
- (בתכנון) הכשרת מורות – פיתוח כלי חוסן והכשרה של המורות המתמודדות במצב החירום, לסייע להן בעבודתן מול התלמידות.

פעולות מינוף:

התוכנית חוזרת למודל הפעולה המקורי.

תוכנית שירות אזרחי ענפי

תמצית

אחד הגורמים שנמצאו לפיריון נמוך הוא חוסר הלימה בין איכות ההון האנושי לבין צרכי המשק.

מטרת התוכנית היא פיתוח ההון האנושי של מתנדבי השירות האזרחי-לאומי, לטובת העלאת הפיריון במשק, על ידי רכישת כישורי עולם העבודה המשתנה והכנה מיטבית לעולם העבודה, חשיפה למקצועות חדשים וענפים בשוק התעסוקה, רכישת מקצוע בפיריון גבוה וצבירת ניסיון מקצועי-מעשי משמעותי. בנוסף, באמצעות דיוק התפקיד למתנדב/ת כך שיהיה מותאם יכולות וכישורים, בתחום העניין שלהם ובכפוף לסדרי העדיפות הלאומיים.

במסגרת מערך השירות הלאומי-אזרחי מתנדבים למעלה מ-18 אלף צעירים מכלל המגזרים והאוכלוסיות במדינת ישראל. התוכנית מציעה התערבות רוחבית (חוצת מגזרים) באמצעות הפלטפורמה של השירות הלאומי שתוביל את הצעירים לקבל החלטות מושכלות בנוגע לקריירה ותהפוך אותם לבוגרים בשלים יותר לשוק העבודה. מעבר לכך, מסגרת השירות תהפוך לנדבך משמעותי בפתיחת קריירה והשתלבות בשוק התעסוקה, מסלול הכשרה ושירות בענפים בביקוש ושיפור ברמת הכישורים יעלו את הפוטנציאל של הצעירים להשתלב בתעסוקה איכותית התואמת את כישוריהם.

קהל היעד הוא משרתים בשירות לאומי-אזרחי.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- בניית 'גשר' מהיום שלפני השירות ולקראת השירות עצמו - חיבור אסטרטגי בין השירות לבין מסגרות החינוך מחד, לצרכי עולם העבודה מאידך.
- הטמעת כישורי עולם העבודה בקרב מתנדבות ומתנדבי השירות.
- בניית 'גשר' מתקופת השירות בואכה שוק התעסוקה - חשיפה והנגשה של ידע על שוק התעסוקה, מקצועות, סביבות עבודה ושיקולים בבחירת מקצוע.
- טיוב ההכשרות המקצועיות והשירות והבניית תפקידים איכותיים בדגש על ענפי יעד (ענפים בפיריון גבוה/נמוך).
- צבירת ניסיון משמעותי בעת השירות תוך הנגשת אדפטציה סובייקטיבית למתנדבים לקראת השתלבות בשוק העבודה על בסיס הניסיון.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

מצב החירום הוביל למחסור בכוח אדם מידי במקצועות נדרשים רבים וביניהם גם מקצועות של השירות הלאומי-אזרחי כגון: חינוך ורפואה. בנוסף, מסגרות חינוכיות רבות נסגרו או נאלצו לעבור מיקום עקב פינוי התושבים. הצורך בכוח אדם איכותי מתלכד עם ההזדמנות שיש בשירות הלאומי אזרחי לפיתוח כישורים וצבירת ניסיון רלוונטי לשוק העבודה.

מטרת התוכנית בחירום

מענה על מחסור בכוח אדם בשירות הציבורי דרך הסבת/הכשרת מתנדבי ומתנדבות השירות הלאומי תוך ניסיון לשילוב במקצועות אלו לטווח ארוך.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- הכשרת 400 מתנדבות המשובצות בתפקידי הדרכה שנדרשים פחות או לא יכולים לפעול בעת הזו (מדריכות טיולים או מדרשות להעמקת זהות), הועברו לסייע בריכוזי אוכלוסיית המפונים בתחום החינוך הפורמלי, הבלתי פורמלי, קשישים ועוד. במסגרת התוכנית תבנה הכשרה הכוללת תכנים מקצועיים בהתאם להגדרות התפקיד, ובנוסף הכשרות בנושא התערבות בזמן טראומה, חוסן וכישורים.

פעולות מינוף:

התוכנית נבנתה מראש באופן המתייחס לאתגרי המחסור בכוח אדם בדגש על המחסור במקצועות השירות הציבורי. מתוכננת פעילות רחבה במסגרת זו שמתמקדת בבניית מסלולי הכשרה וחיבור של מתנדבי השירות האזרחי לאפשרויות העסקה איכותיות בשירות הציבורי.

- ייבנה מסלול מהיר שיכלול תמריצים כלכליים ומקצועיים לשילוב מואץ יותר במקצועות במגזר הציבורי בהם יש ביקוש מיידי דוגמת הרווחה, הבריאות והשיטור. התוכנית תמשיך לפעול עם ארגוני השטח המפעילים אותה בהובלת הרשות לשירות לאומי אזרחי.

תוכנית שנת מעבר לצעירים בחברה הערבית

תמצית

צעירים מהחברה הערבית מתמודדים עם מיעוט אפשרויות בהיבטי תעסוקה, במיוחד בתקופה שלאחר התיכון מה שגורר חוסר מעש מטריד – כ-37% בקרב גברים וכ-43% בקרב נשים בגילאי 18-20, אין שינוי מהותי עם עליית הגיל.

חוסר המעש נובע ממחסור במסגרות המשך לאחר תיכון, בניגוד לצעיר היהודי, צעירים מהמגזר הערבי אינם משתייכים לצבא, ולא רוכשים קשרים ומיומנויות דומים במסגרת אזרחית. בנוסף, רוב הצעירים יוצאים ממערכת החינוך עם הישגים נמוכים, חוסר במיומנויות וחוסר בידע לגבי אפשרויות ההמשך. אל כל אלו מצטרפים גם חוסר שליטה בשפה העברית, ואפליה תעסוקתית שמהווה חסמים משמעותיים להשתלבות בתעסוקה.

מכיוון שאין מסגרות המשך המסייעות בקבלת החלטות לגבי העתיד יש פוטנציאל חברתי ותעסוקתי בלתי ממומש בקרב אותם צעירים. כיוצא מכך, הצעירים הערבים נמצאים בשיעורי השתלבות נמוכים בהשכלה הגבוהה, פנייה לעבודות כפיים כבר מגיל צעיר ומעבר ללימודים בחו"ל. עם השנים יש מגמה של עלייה בקרב המשתלבים הערביים באקדמיה ובתעסוקה בעיקר בקרב הנשים, אך עדיין שיעור זה אינו משתווה לחברה היהודית.

מטרת התוכנית היא הורדת שיעור חוסר המעש בקרב צעירים וצעירות מהחברה הערבית, תוך יצירה והקמה של מסגרות חדשות וחיזוק ארגוני החברה האזרחית העוסקים בתחום שנות ההכרעה על מנת לפתח מעטפת מקיפה לצעירים, לשפר את השתלבותם האזרחית באקדמיה ובשוק התעסוקה הישראלי.

קהל היעד הוא צעירים בחברה הערבית, בפרט בגילאי 18-20

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- התוכנית תהווה מקפצה לצעירים דרך חשיפה להזדמנויות, רכישת כלים ומיומנויות והגברת תחושת השייכות למרחב בו הם גרים.
- המסגרת תאפשר השתלבות במסלולים מגוונים כגון הכנה לאקדמיה, יזמות, בריאות, טכנולוגיה ועוד.
- פיתוח אישי.
- הכשרה מקצועית או הכנה לאקדמיה.
- מעורבות חברתית.
- מיומנויות רכות והכוון מקצועי ותעסוקתי.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

במצב חירום החברה האזרחית זקוקה לחיזוק וסיוע בשלל תפקידים ומקצועות ולכן זוהי הזדמנות לשילוב צעירים חסרי מעש מהחברה הערבית בעולם התעסוקה, עם זאת, המלחמה מייצרת אמביוולנטיות בחברה הערבית ומעלה בעיות כמו אלימות וזעם מהמצב, בשילוב חוסר המעש שהצעירים נמצאים בו המצב עלול להיות נפיץ ולכן נדרשת רגישות ועדינות בבחירת התעסוקה הרלוונטית לשילוב.

מטרת התוכנית בחירום

להאיץ ולהרחיב את פיתוח המענים לצעירים חסרי המעש בחברה הערבית לאור גורמי הסיכון שנוספו בעקבות מצב החירום.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

התוכנית בשלבי בחירת תשתיות ורשויות ליישום. בשלב הזה המיקוד יהיה הרחבת הפעילות המתוכננת והגדלת היקף המשתתפים לאור הצורך במתן מענה לצעירים חסרי מעש וכדי לצמצם תופעות צפויות של מעורבות במקרי אלימות ופשעה.

פעולות מינוף:

בימים אלו, מתבצעת חשיבה עם צוות ההיגוי של התוכנית בשיתוף ועד ראשי הרשויות על התאמת התוכן המקצועי ובפרט על דיוק מסלולי ההכשרה באופן שישרת את צרכי המשק העתיד ואת סוגיית המחסור במתנדבים ובעובדים במקצועות ספציפיים שעולה בהם ביקוש לאור המצב. וכן, התוכנית תחזור למודל הפעולה המקורי שלה.

אשכול תחילת תעסוקה

התוכניות באשכול מתמקדות בשלבי הקריירה הראשונים מתוך תפיסה שלהחלטות הראשונות בשוק התעסוקה יש השפעה מכרעת על מהלך הקריירה. התוכניות מקדמות הכשרה תעסוקתית איכותית לענפים בביקוש / פריון גבוה. הבניית סטנדרט ותמריצים במנגנונים שונים וכלכליים למעסיקים, קידום מיומנויות הפרט וטיוב אפשרויות הכניסה לשוק העבודה.

התוכנית הלאומית להכשרת הנדסאים וטכנאים מוסמכים

תמצית

במסגרת יישום החלטת ממשלה 3419 בנושא "רפורמה במערכת ההשכלה הטכנולוגית בישראל" שהתקבלה בשנת 2018, ומתוך ניסיון לחזק את הקשר בין הליך ההכשרה לצרכי המעסיקים, פיתחו מה"ט והג'וינט בשותפות עם קרן עזריאלי ועמותת צורים - יוצרים מציאות, את התוכנית הלאומית להכשרת הנדסאים וטכנאים מוסמכים.

מטרת התוכנית היא לבסס ולמסד רפורמה הכוללת שינויים ברמה המבנית, הרגולטורית והפדגוגית, במטרה לקדם את איכות ההכשרה במוסדות ההשכלה הטכנולוגיים בישראל.

שיפור ההשכלה הטכנולוגית בישראל נעשית ע"י בניית יכולות ברמת המכללה, חיזוק יכולות ואופני העבודה של המכללות הטכנולוגיות עם התעשייה, חיבור לתעשייה, ריבוד והגדלת המימון שמקבלות מכללות התוכנית. למעשה הפיכת המכללות הטכנולוגיות לסוכנות שינוי באמצעות בניית תשתיות במכללות עצמן שתכליתן כפולה: הידוק הקשר בין הלימודים במכללה ובין התעשייה וחיזוקן של המכללות ברמה הפדגוגית והתדמיתית.

הרחבת היקף ואיכות הלימודים הטכנולוגיים משמשים ככלי למוביליות חברתית והעלאת פריון ע"י הפיכת המקצועות הטכנולוגיים לאטרקטיביים יותר עבור אוכלוסייה רלוונטית כדי לנתבם ללימודים טכנולוגיים הנחשבים לבעלי תשואה גבוהה להשכלה.

קהל היעד של התוכנית הוא סטודנטים, סטודנטיות וסגל במכללות הטכנולוגיות.

התערבויות מרכזיות של התוכנית למימוש מטרותיה נוגעות במכללות, בסטודנטים ובסגל האקדמי:

- הקמת יחידת קשרי מעסיקים במכללות
- הקמת יחידת ליווי פרט במכללות
- חיזוק הדירקטוריונים של המכללות הטכנולוגיות והיקף הפילנתרופיה
- מידול וליווי תהליכי החניכה בתעשייה
- פיתוח ויישום תוכניות התערבות להכשרת מרצים, ראשי מגמה ואנשי פדגוגיה במכללה להקניית כישורים ומיומנויות לסטודנטים במסגרת הכשרתם והכנתם לעולם העבודה
- התכווננות לאוכלוסיית היעד הפוטנציאלית על ידי היכרות והתאמת המכללות/התעשייה לצרכיהם

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

עקב מצב החירום ב"חרבות ברזל" נוצרו צרכים חדשים לסטודנטים ולמכללות. שנת הפעילות לא נפתחה ופעילות התוכנית הוסטה על מנת לתת מענה מיידי לסטודנטים שנקלעו למצב כלכלי קשה, סטודנטים ערבים שמתקשים בקבלה לעבודה והכנת הסגל במכללות לקראת חזרה ללימודים של סטודנטים בעלי קשיים רגשיים ולמתיחות בין תרבותית שהיתה לעיתים קיימת עוד קודם, וכעת תתעורר ביתר שאת.

מטרת התוכנית בחירום

מענה הוליסטי ופרטני לצרכי המכללה והסטודנטים, על מנת להבטיח את המשך לימודיהם ברגע שיתחדשו, בצורה הטובה והמותאמת ביותר.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

מיד עם פרוץ המלחמה הפעילות בתוכנית הותאמה והתמקדה באתגרים המיידיים שעלו בתיאום מול השותפים על מנת לתת מענה למכללות ולסטודנטים הלוקחים חלק בתוכנית:

- חלוקת שוברים לרכישת מזון - לאחר מיפוי של רכזות הפרט במכללות גובשה רשימה של 192 סטודנטים הנמצאים בקושי כלכלי (מפאת מילואים, אובדן עבודה וכו') לקבלת שוברים והמכללות הונחו לאתר צרכים נוספים בשטח כדי שנוכל לתת גם להם מענה.
- השמת סטודנטים מהחברה הערבית בעיקר באזור הצפון - הסטודנטים לא מגויסים ומצד שני לאור המתיחות אינם מצליחים להתקבל לעבודה (בתעשייה בכלל ובתעשייה הביטחונית בפרט). יצרנו קשר עם פורום ארגוני תעסוקת צעירים ודואלים (עמותה הפועלת לצמצום פערים והשתלבות בתעסוקה של צעירים וות בסיכון) שהקימו מיזם לחיבור בין מעסיקים לצעירים, העברנו להם את רשימת הסטודנטים.
- יחסי יהודים-ערבים במכללות - נושא שעלה גם לפני המלחמה, ועם תחילת שנה"ל יעלה ביתר שאת במכללות. הועברה סדנא למנהלי המכללות וצוותי פרט וקשרי מעסיקים שבתוכנית. הסדנא הועברה ע"י מרכז אקורד, המתמחה ביחסי יהודים-ערבים בתוך האקדמיה. לאור בקשת המנהלים, יועברו סדנאות נוספות גם לסגלי ההוראה, על מנת להקנות להם כלים להתמודדות בכיתה ובקמפוס.

מענים מתוכננים שטרם הוצאו לפועל:

- מענק מניעת נשירה- עבור סטודנטים פעילים שאמורים להתחיל שנה ב' ונמצאים בצו 8 או מפונים. המענק יהווה תמריץ להמשיך לשנת הלימודים השנייה ולא לנשור לאור שירות מילואים פעיל והיעדרות משיעורים. המענק יהווה 80% משכר הלימוד
- מודל מענקים והלוואות (ISA)-המודל מציע לסטודנטים הלוואה שתשולם לאחר סיום הלימודים למשך 3 שנים ובחלקה תהפוך למענק בכפוף לדיפלום.
- הכנה ליום שאחרי - שנת הלימודים במכללות תחל נכון לעכשיו ב-3/12/23, עם אפשרות לדחייה ל-24/12, זאת בשעה שידוע שחלק מחילי המילואים הנמצאים בצווי 8, לא יוכלו להתחיל את שנת הלימודים. במטרה לתת מענה קונקרטי וזמין לאותם סטודנטים, יש צורך לייצר מענים מיידיים אך עם ראייה לטווח הרחוק. על כך התוכנית תיתן מימון לכל מכללה לצורך יועץ טכנו פדגוגי לצורך המרת תכני הקורסים למקוונים, כך שסטודנטים שיעדרו מהלימודים יוכלו להשלים. בנוסף וכחלק משלים, יתאפשר לכל סטודנט להיכנס לאתר תרגולים ללא עלות.

פעולות מינוף:

אפיקי התוכנית הקיימים מתמקדים במתן מענים לאתגרי המחסור בכוח אדם במשק, במגמות ומקצועות ספציפיים, האתגרים רלוונטיים גם במצב הנוכחי ולכן מחייבים המשכיות של התוכנית באותו מודל פעולה עם מיקוד בהכשרות והסבות למקצועות בביקוש, חדשים וקיימים. בדגש על חיזוק החיבור בין המכללות למעסיקים, הטמעת כלים חדשים לתמרוץ המעסיקים והאצת שילוב הסטודנטים והבוגרים בעבודה.

בנוסף, לאור העובדה שהצורך בשיעורים מקוונים עלה גם בתקופת הקורונה וגם בימים אלו בעת לחימה, אנו רואים בכך כהזדמנות לחשיבה על פיתוח יחד עם מה"ט של קורסים מקוונים ברמה רוחבית, על מנת לבנות תשתית לכלל המכללות בצורה מנוהלת גם בעתיד.

תכנית חרדים להייטק

תמצית

שיעור החרדים המשולבים בענף ההייטק בישראל השתנה בשנים האחרונות בקצב חיובי אך איטי, בדגש על שינוי גדול במספר הנשים המשתלבות בתעשייה בשנים האחרונות. יחד עם זאת, בחינה של שיעור החרדים המועסקים בהייטק ביחס לשיעור החרדים באוכלוסייה וביחס לשיעור התעסוקה, הן של הגברים החרדים והן של הנשים החרדיות, מלמד על פערים גבוהים בתחום ועל פוטנציאל רחב הרבה יותר להשתלבות החברה החרדית בתעסוקה בענף. בנוסף, ניתוח של רמות השכר מלמד על פערי שכר משמעותיים - כ-30%-40% בין חרדים ללא-חרדים נתונים שנשמרים באופן עקבי הן בהשוואה לפי מגדר (נשים חרדיות מול נשים לא חרדיות) והן בהשוואה בין האוכלוסיות בהתאם לתעודה האחרונה וסוג ההכשרה. פערי שכר אלו נובעים ממגוון רחב של סיבות כמו טיב ההכשרה, היקף המשרה, מיקום גיאוגרפי, עדיפויות של הפרט וגורמים נוספים. על רקע נתונים אלו, מטרת התוכנית היא להגשים את סעיף 2(ג6) להחלטת ממשלה 2292, תוך גיבוש תכנית לשילוב חרדים שאינם אקדמאים, או אקדמאים במקצועות שאינם רלוונטיים לענף ההייטק, בענף זה. התוכנית שואפת לפתח, ליישם ולהטמיע ארגז כלים איכותי ובר-הרחבה, שתכליתו הגברת השילוב והקידום התעסוקתי של הציבור החרדי בענף ההייטק בישראל. ארגז כלים זה יהיה מבוסס נתונים ומותאם לקהל היעד ולצרכיו, יתבסס על החסמים הייחודיים לאוכלוסייה ולענף, ויענה על כשלי השוק המונעים שילוב וקידום איכותיים תוך שיתוף פעולה מירבי ומיטבי עם כלל השחקנים הנוגעים בדבר – משרדי ממשלה, מעסיקים, נציגי פילנתרופיה והציבור עצמו.

קהל היעד הוא גברים חרדים ונשים חרדיות שאינם מנועים על פי חוק מלעבוד או ללמוד, שאינם בעלי השכלה אקדמית או שהינם בעלי השכלה אקדמית שאינה רלוונטית לענפי ההייטק, ומעוניינים להשתלב או להתקדם בענף.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- לפתח, ליישם ולהטמיע ארגז כלים איכותי ובר-הרחבה, שתכליתו הגברת השילוב והקידום התעסוקתי של הציבור החרדי בענף ההייטק בישראל. ארגז כלים זה יהא מבוסס נתונים ומותאם לקהל היעד ולצרכיו, ולצרכיה, יתבסס על החסמים הייחודיים לאוכלוסייה ולענף, ויענה על כשלי השוק המונעים שילוב וקידום איכותיים. זאת, תוך שיתוף פעולה מירבי ומיטבי עם כלל השחקנים הנוגעים בדבר – משרדי ממשלה, מעסיקים, נציגי פילנתרופיה והציבור עצמו.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

מצב החירום יכול לייצר הזדמנויות לשילוב בתעשייה הטכנולוגית על פי צרכי המשק, ולכן מטרת התוכנית המקורית, והבעיה עליה היא מבקשת לענות, עולות בקנה אחד עם הפערים והצרכים בשטח בעקבות המלחמה.

מטרת התוכנית בחירום

ניתוב כוח אדם מיומן ורלוונטי לתמיכה בצרכי המשק בענף ההייטק.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- פעילות לגיוס חברות ומתנדבים לחיבור למוקד ערב"ה - עזרה ראשונה בטכנולוגיה והטמעה שהוקם על ידי חברות טכנולוגיה ישראליות מובילות.
- גיוס מתנדבים ועובדי חירום ממשותפי ובוגרי התוכנית.
- מיפוי חוסרים במקצועות הטק והטכנולוגיה בחברות ביטחוניות ואזרחיות חיוניות לצורך השמה של כוח אדם רלוונטי.

פעולות מינוף:

חזרה לפעילות התוכנית במתכונת המקורית.

אשכול תעסוקה

בעקבות מצב החירום, תמונת המצב של שוק התעסוקה בישראל השתנתה באופן דרמטי. במהלך חודש אוקטובר 2023 נרשמו כ-70.2 אלף דורשי עבודה חדשים ומספר דורשי העבודה הכולל הגיע ל-226.5 אלף. כבר כעת מדווחת התאחדות התעשיינים כי 14% מהעובדים בישראל שלא עובדים כלל. דיווחים עדכניים של המוסד לביטוח לאומי מלמדים כי רק בחודש אוקטובר פנו כ-26,000 איש לקבלת דמי אבטלה בשל הוצאה לחל"ת שלא מרצון, נתון הגבוה ב-50% מהצפי בימי שגרה בתקופה זו בשנה. ההערכות הן שככל שתימשך הלחימה בזירות השונות מספר דורשי העבודה יישאר ברמה גבוהה יחסית ושינויים בעוצמה ובפריסת המלחמה עלולים להביא לגידול במספר הנרשמים ולשינוי במאפיינים של דורשי העבודה.

פעילות תבת באשכול התעסוקה מתחלקת לשני מאמצים. האחד, **שימור וייצוב עובדים** שנמצאים בחשש ליציאה ממעגל התעסוקה והשני, תמיכה בעובדים שנפלטו ממעגל התעסוקה, **דורשי עבודה** ובמיוחד אוכלוסיית המפונים. התוכניות באשכול מפתחות כלים לניהול והכוון קריירה באוכלוסיות שונות (הורים בחברה הערבית, עובדים באי יציבות ועוד), ניתוב להכשרות מותאמות עולם עבודה משתנה לצד פיתוח פיילוטי התערבות חדשים.

תכנית עידוד תעסוקת הורים

תמצית

מסגרת יציבה לילדים מאפשרת להורים לצאת לעבודה, והוכחה כבעלת השפעה מכרעת על התפתחות מיומנויות וכישורים של ילדים בגיל הרך עם השפעות לטווח הרחוק. הורים בחברה הערבית אינם מממשים את זכאותם למעון יום מסובסד, ישנם מספר גורמים לכך; חסם כלכלי, נורמות חברתיות, חסם בירוקרטי ושפתי, איכות נמוכה של מסגרות, נגישות נמוכה והיצע נמוך של מעונות. אי מימוש הסבסוד פוגע ביכולתם של הורים לצאת לתעסוקה איכותית. בעיה זו פוגעת בראש ובראשונה בתעסוקתן והתפתחותן של נשים.

מטרות התוכנית הן למפות את הגורמים ואת חסמי המימוש בזכאות לסיבסוד, להבין את היקף התופעה ואת היכולת לצמצם אותה, לבחון את שיטות התמיכה על מימוש הזכאות, להתאים מבחן תמיכות להעדפות וצרכי קהל היעד ולבנות מעטפת מימוש הוליסטית מותאמת. התוכנית תתאים מודל תמיכות לפי ההעדפות של קהל היעד.

קהל היעד הינו הורים צעירים בחברה הערבית לילדים בגילאי לידה עד שלוש, בדגש על אמהות.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- בניית שותפויות עם הרשות המקומית – גיוס כל המערכות ברשות להסברה, הנגשת המידע וסיוע להורים במימוש הזכאות.
- איתור סוכני שינוי בעלי השפעה על קהל היעד בכל הנוגע לבחירת המסגרות החינוכיות לילדים בגילאי לידה עד שלוש. יצירת קבוצות סוכני שינוי, כ-12 אנשים בכל יישוב. (מנהלות לידה עד שלוש, מרכזי ריאן, טיפות חלב, בתי הספר מתנ"סים, מרכזי צעירים, מרכזי עוצמה, מרכזי מיצוי זכויות ועוד).
- שיווק ופרסום – פרסום ממוקד באמצעים דיגיטליים ואחרים.
- שינוי תפיסות בנושא אמהות וקריירה – העלאת המודעות לחשיבות של השתלבות בשוק התעסוקה בגיל צעיר לנשים והשפעותיו על מסלול הקריירה מבחינה אישית, כלכלית ומקצועית.
- מיצוי זכויות – קריטריונים לזכאות והדרכים לממש אותם ע"י הסבר וסיוע להורים במילוי טפסי ההגשה לזכאות הסבסוד ע"י מתנדבים ורכזים רלוונטיים במקומות מרכזיים ברשות.
- פעולות משלימות לעידוד התעסוקה ברשות המקומית: פיתוח משותף עם תשתיות התעסוקה ברשות על ידי סדנאות לעידוד השתלבות בתעסוקה (הכוון תעסוקתי, LWB, פיתוח קריירה, השקעה בהכשרות מקצועיות ומעבר לענפים בפריון גבוה).
- יציאה למחקר שטח – מחקר שטח ב-14 רשויות הבוחן את החסמים ושיקולי ההורים בקבלת ההחלטות לגבי שילוב ורישום הילדים למסגרות טיפול לגיל הרך.
- מפגשים בקהילה וקבוצות מיקוד עם אמהות - קיום שיח קהילתי על בחירת המסגרות ושילוב בתעסוקה.

- פיתוח מענים נוספים והתאמתם לקהילה – מנגנונים כלכליים קהילתיים משלימים/תמריצים לקידום מימוש הסבסוד ועידוד יציאה לעבודה. ובדיקתם על ידי פיילוטס ניסויים נוספים.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

מעונות יום מהווים גורם משמעותי ביכולת ההשתלבות של אמהות בשוק התעסוקה. במצב החירום, מסגרות אלו נסגרו וחלקן לא שבו להפתח עקב חוסר התאמה להוראות המיגון של פיקוד העורף, מה שעלול למנוע מאמהות לצאת לעבודה ולאורך זמן לצאת משוק העבודה.

מטרת התוכנית בחירום

צמצום החסמים של אמהות לילדים קטנים ליציאה לעבודה עקב חוסר תפקוד של מסגרות החינוך.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

כדי לקדם פתרונות לחזרת ילדים למסגרות החינוך, נערך מיפוי של משפחתונים שלא ניתן לקיים בהם פעילות ללא מרחב מוגן. לאחר מכן, התוכנית תפעל מול הרשויות לאיתור מקומות בטוחים המתאימים להפעלת משפחתונים ולקידום פתרונות בנושא בשיתוף משרד העבודה והגוף המפעיל.

יצאנו בסדרת הרצאות לאמהות שהועברו על ידי מומחיות תוכן בנושאים: חוסן, ביטחון, חשיבות הרציפות והשגרה עבור הילדים והרצף התעסוקתי של האמהות.

פעולות מינוף:

התוכנית תפעל לחזק את המעטפת התומכת של צוותי החינוך המקצועיים בדגש על תפקיד רשותי חדש של מנהלות "לידה עד שלוש" באמצעות פיתוח סדנאות בנושא חשיבות תעסוקה לאמהות.

התוכנית תשלים את התהליך המחקרי שמציג את תמונת החסמים שמונעים מהורים להשתמש בכלי הסבסוד ותציע פתרונות ישימים לאחר ביצוע התערבויות ממוקדות ברשויות מקומיות. ההמלצות יוגשו לקובעי מדיניות

תכנית כישורים – חוסן תעסוקתי

תמצית

התוכנית מקדמת תהליכי התפתחות אישית ומקצועית למטרת פיתוח כישורים רלוונטיים לעולם התעסוקה. העשייה מתמקדת בשלושה מישורים:

- פעולה: מרכז ידע פיתוח כלים ופרקטיקות לאנשי מקצוע
- מדידה: פיתוח כלי מדידה ובחינתם בשדה
- הפצה של תוכניות התערבות לפיתוח כישורים והטמעתם בארגוני תעסוקה.

קהל היעד הוא ארגוני תעסוקה הפועלים מול אוכלוסיות המורחקות משוק התעסוקה המעוניינים ומסוגלים להטמיע מודל ושיטות עבודה בעבודת הצוות המקצועי האמון על העבודה עם המשתתפים וצעירים, דורשי עבודה, עובדים.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

פעילות התוכנית הוסתה בחירום על מנת לתת מענה לתשתיות התעסוקה (מרכזי התעסוקה, ארגוני תעסוקה, אנשי מקצוע בתחום) בנושא החוסן התעסוקתי.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

ארגוני התעסוקה כמו כלל הארגונים במשק נדרשו במהלך השבוע הראשון והשני למלחמה לתת מענה לצוותים ולמשתתפים שלהם הנוגעים להעלאת החוסן האישי. מתוך הבנה כי המציאות דורשת חזרה לשגרת עבודה הארגונים ואנשי המקצוע נדרשים לספק תוכן ייחודי המאפשר לאנשים לחזור לשגרת עבודה / תהליכי חיפוש עבודה גם בשגרת חירום. מדובר בעולם תוכן חדש יחסית כך שלארגונים ואנשי מקצוע חסרים ידע וכלים מקצועיים שיכולים לתת מענה מותאם.

בתוך כך, קיים צורך ייחודי למתן מענה לחברה הערבית המתמודדת עם אתגרים ייחודיים באופן כללי ובמיוחד בתקופה הזאת הן ברמה החברתית, התעסוקתית והסברתית.

מטרת התוכנית בחירום

התוכנית שמה לה למטרה להמשיך לתת מענים בתחומים של שימור תעסוקה והתמודדות עם השגרה התעסוקתית החדשה. לצורך כך תתבצע חשיבה משותפת עם השותפים בתוכנית כדי לדייק את הכישורים שבהם תתמקד התוכנית. מודל העבודה ימשיך להיות מבוסס על עבודה מול ארגוני תעסוקה.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

פיתוח של מודל התערבות להכשרת צוותים בנושא של חוסן תעסוקתי בהתאמה לצרכי התקופה. המודל הופץ בקרב ארגוני תעסוקה ואנשי מקצוע בתחום ונערכו 2 מפגשי חשיפה למודל. בנוסף ייבנה מערך של מנחים מקצועיים (בפרט מהחברה הערבית הסובלת ממיעוט מענים מוגשים שפתיים ותרבותית) כדי להנגיש את המודל לארגוני תעסוקה שעובדים. כל ארגון יקבל 2-3 מפגשים שמותאמים לאופי הארגון וצרכיו.

התכנית פועלת בשיתוף עם ארגון בעצמי שפיתח את המודל והפצתו מתקיימת בעזרת פורום ארגוני צעירים ועוד. הוקמה פלטפורמה דיגטלית שתנגיש כלים יישומיים להתערבות ופלטפורמה למדידה ושיתוף ידע של התוצרים בארגונים.

פעולות מינוף:

בבדיקה וחשיבה מול השותפים לצורך דיוק סוגי הכישורים בהם תתמקד התוכנית, בעיקר סביב נושא שימור בשוק העבודה והתמודדות פרט עם השגרה התעסוקתית "החדשה", ובדגש על מודל עבודה שמבוסס על עבודה מול ארגוני תעסוקה.

כישורים – עבור מוקדי תעסוקה למפונים

תמצית

לנוכח מצב הלחימה המתמשך בישראל בכלל ובדרום בפרט, כ-120,000 איש (לפחות) פונו ממקום מגוריהם למלונות, מרכזי הארחה ודויר חליפי. ההתנתקות החדה משגרת החיים, המרחק הגיאוגרפי והלחץ המנטלי מקשים מאוד על המשך עבודה רציפה. יחד עם זאת, יש צורך בפתרונות לטווח המידי והבינוני מכיוון שמציאות מצערת זו עלולה להמשך מספר חודשים. מכאן עולה הצורך הברור לגבש מערך מענים מקיף לטובת שימור או שילוב בתעסוקה של אוכלוסיית המפונים.

קהל היעד הוא בוגרים אשר פונו מיישובים באזורי הלחימה ונמצאים כעת במלונות למשך בזמן בלתי ידוע. אנשים שלנוכח מצב החירום והפינוי איבדו את מקום עבודתם או עומדים לאבדו.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- עיבוי כח אדם במוקדי התעסוקה לפי מיפוי של מחסור שייערך על ידי משרדי העבודה והרווחה.
- הכשרת כלל העובדים שצפויים לעבוד עם אוכלוסיית המפונים בכל הארץ לעבודה מבוססת חוסן תעסוקתי, רגישה לטראומה ומכוונת כישורים ומיומנויות.
- סל כלים ומענים למפונים באמצעות מוקדי התעסוקה לטובת השתלבות בעבודה חדשה ו/או שימור מקום העבודה הקיים.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

המעבר למקום מגורים זמני יחד עם הריחוק הגיאוגרפי, ההתמודדות עם טראומה ועם טיפול בילדים יוצר קושי רב בהמשכיות במקום העבודה הנוכחי ובמציאת פתרונות תעסוקה חדשים. לצד הצורך בתעסוקה כגורם שמהווה יציבות, שגרה וחיזוק החוסן אי התעסוקה מוסיפה גם חשש כלכלי המוסיף על הקושי המנטלי.

מטרת התוכנית בחירום

שימור עובדים שפוננו מבתיהם עקב המלחמה במעגל התעסוקה באמצעות הקמת מעטפת סיוע הוליסטית הכוללת מגוון מענים לפי צורך, באמצעות מרכזי תשתית תעסוקתיים.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

מרכזי התשתית במלונות יתבססו על הצוותים של מרכזי הזדמנות ומרכזי תשתית נוספים הפועלים מטעם משרד הרווחה, ויתנו מענה גמיש ונייד לאוכלוסיית המפונים. במסגרת התוכנית תערך הכשרה לעובדים שצפויים לללו את אוכלוסיית המפונים בכל הארץ לעבודה מבוססת חוסן תעסוקתי, רגישה לטראומה ומכוונת כישורים ומיומנויות.

הפעילות תתמקד בשלב הראשון באספקת סיוע מיידי להתייצבות תעסוקתית וכלכלית ולאחר מכן לפיתוח מיומנויות והשתלבות איכותית בתעסוקה. סל הכלים והמענים יוצע למפונים באמצעות מוקדי התעסוקה לטובת השתלבות בעבודה חדשה ו/או שימור מקום העבודה הקיים על בסיס סל המענים והשירותים שניתן כיום במרכזי ההזדמנות ובעיבוי סל המענים והשירותים על ידי תוספת תקציב גמישה לטובת רכישת ציוד (מחשבים), שמרטפות, נסיעות, מימון הכשרה מקצועית והכשרות לפיתוח כישורים. בנוסף נפתח מודל ייעודי לחיבור מעסיקים בחירום: חיבור למשרות שמאפשרות עבודה מרחוק, יצירת תשתיות תעסוקה במלונות באמצעות תמרוץ מעסיקים ועוד.

בוסט למפונים – כחלק מסל המענים, התוכנית תתמך השתתפות בהכשרה מקצועית או תעסוקתית לטובת השתלבות במשרות בפריזון גבוה באמצעות דמי קיום. המעטפת שתינתן תתבסס על מלגות boost (דמי קיום) והנגשה של הקורסים למאפיינים הייחודיים של אוכלוסיית המפונים (זמניות במיקום, למידה מרחוק וכו').

פעולות מינוף:

במהלך התוכנית יתבצע חילוץ ידע ומידול הפעילות כבסיס לפיתוח שירותים מרוכזים (one stop shop) בתחום התעסוקה.

תכנית יציבות תעסוקתית

תמצית

על אף שיעור גבוה של השתתפות בכוח העבודה ושיעור נמוך של בלתי מועסקים, ישנה תופעה של אי יציבות תעסוקתית. תופעה זו באה לידי ביטוי בהחלפה תדירה של מקומות עבודה בטווח זמן קצר ובתחלופת עובדים גבוהה ומתייחסת לקבוצה גדולה של אנשים שנמצאים באי יציבות תעסוקתית בין אם לא רצונית - אנשים שמשתתפים בכוח העבודה אך לרוב עובדים בעבודה לא מקצועית, ללא אופק קידום ומתקשים להתמיד לאורך זמן ובין אם רצונית - כאלו שמנצלים הזדמנויות לשיפור תנאים (למשל עובדי היי-טק).

אי יציבות לא רצונית גורמת לנטל כלכלי למעסיק ולענפים בהם התופעה רווחת, ובנוסף פוגעת בפוטנציאל התעסוקתי הבלתי ממומש של הפרט. נטל כלכלי נוסף מתבטא גם ברמת המערכת בתשלום קצבאות לצד תופעות משנה הנצפות אצל קהל היעד כמו בעיות רפואיות וקשיים אישיים ומשפחתיים (תופעת אי היציבות התעסוקתית בולטת במיוחד בקרב פרטים המקבלים קצבאות קיום ובקרב אימהות חד הוריות).

מטרת התוכנית היא לשלב את קהל היעד בתעסוקה איכותית, בה יתמידו לאורך זמן ויממשו את הפוטנציאל שלהם באמצעות יצירת מסלול קריירה איכותי ורלוונטי לצרכי המשק. התוכנית מייצרת בניית יכולות ומנגנון הכוון מבוסס ידע/הזדמנויות/כישורים/נטיות פרואקטיבי אשר תכליתו Re/Upskilling, תוך חיבור למוסדות הכשרה.

קהל היעד הוא אוכלוסייה שאי-היציבות התעסוקתית המאפיינת אותה אינה רצונית, הכוללת אנשים הניצבים בפני חסמים תעסוקתיים מורכבים. התמקדות בשתי קבוצות; דורשי אבטלה חוזרים לשירות התעסוקה ואוכלוסיית רווחה ומקבלי הבטחת הכנסה.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- אפיון האוכלוסייה דרך דאטה ממערכות שירות התעסוקה והביטוח הלאומי, למפות צרכים וחסמים ולהבנות פתרונות ואפיקי התערבות ייעודיים בצמוד לתהליכים דיאלוגיים והשתתפותיים עם קהל היעד.
- יצירת פרקטיקות ומודלים עדכניים להכוונה וליווי ממוקד לעובדים באי יציבות המזהים את הפוטנציאל האישי ומסייעים לפרט ולמערכת לממש אותו.
- העלאת נושא מיצוי הפוטנציאל התעסוקתי על סדר היום של מקבלי ההחלטות, תוך דיוק הערך החברתי והתועלת הכלכלית בהשקעה באוכלוסיות אלו.
- פיתוח מענים דיפרנציאליים לתת-קבוצות בקהל היעד - מותאמים לחסמי ומאפייני התת-קבוצות (ענפים, פריסה גיאוגרפית בדגש פריפריה, חברה ערבית, אנשים עם מוגבלות, צעירים, חברה חרדית, נשים).
- פיתוח כישורים ויכולות לאנשי מקצוע בשירותי תעסוקה למתן מענה מיטבי ומקיף בכלים חדשניים וטכנולוגיים (Upskilling).
- יצירת מידע מנבא משמעותי אודות סיכון לכניסה לקבוצת 'אי יציבות בתעסוקה' שיוביל לפעולות מנע והפעלה של התערבויות מקדימות.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בחירום, הבעיה עליה עונה התוכנית קיימת במימדים גדולים יותר שכן אוכלוסיות נוספות איבדו את מקור פרנסתם ונדרשים כעת לחפש תעסוקה אחרת, סביר להניח שלא כולם יחזרו לאותו מקצוע/יתקשו למצוא מקום עבודה חדש ולכן יש סיכון שיכנסו לקבוצת 'אי יציבות בתעסוקה', וכך, קהל היעד גדל ולכן נכון להמשיך ולפעול למען אותה מטרה ולמצוא דרכים להגיע לאוכלוסייה הרלוונטית.

מטרת התוכנית בחירום

מטרת התוכנית נשארה זהה כשהייתה - שילוב קהל היעד החדש בתעסוקה איכותית, בה יתמידו לאורך זמן ויממשו את הפוטנציאל שלהם באמצעות יצירת מסלול קריירה איכותי ורלוונטי לצרכי המשק. בעקבות מצב החירום התוכנית תרחיב את קהל היעד כך שיוכלו יותר מנפגעי המלחמה. בנוסף, הפעלת פיילוט לעידוד יציבות תעסוקתית אצל קבוצות הנמצאות בסיכון לנשירה משוק העבודה בעקבות המלחמה.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

לצד ההבנה שקהל היעד לא ישתנה לאחר סיום מצב החירום, התוכנית תמשיך במתן מענה ייעודי לאנשים באי יציבות תעסוקתית לצד הרחבה לקהלי יעד נוספים שצריכים מענה כעת.

התוכנית תחל בפייילוט מיידי במסגרת התוכנית, שמתמקד בעידוד יציבות תעסוקתית של קבוצת ספציפית שנמצאת בסיכון לנשירה משוק העבודה בעקבות המלחמה. הפייילוט יפעל בהיקף של עד חצי מיליון שקל, בדרום בשת"פ עם תשתיות תעסוקתיות ורפואיות אשר מלוות עובדים נפגעי המלחמה עם פגיעה פיזית קלה בינונית ומעגלים רלוונטיים מסביבם. הרעיון המרכזי הינו לספק להם תמיכה תעסוקתית וליווי היברידי שיעודד את חזרתם במהרה לשוק העבודה תוך מתן והנגשת כלים קיימים. כיום התוכנית בשלב בחינת תשתית ליישום (תשתיות רווחה ותעסוקה ברשויות, בתי חולים וארגוני בריאות).

בנוסף, יכללו בתוכנית פעולות חדשות לעידוד שימור מקומות העבודה וחזרה הדרגתית לעבודה באמצעות חבילות סיוע למעסיקים בינוניים וקטנים בתעשייה:

1. תמיכה כספית לטובת פעולות לשימור משרות, תמרוץ, עידוד ותמיכה בחזרת עובדים לעבודה כגון שעות טיפול בילדים, הסעות לעבודה, סיוע נפשי לעובד ולבני משפחה, מענק להכשרה או פיתוח מקצועי וכדומה.
2. פרויקטור לשעת חירום לסיוע מיידי לטובת רציפות תפקודית וחוסן כלכלי כגון מציאת עובדים זמניים תוך חיבור לפלטפורמות מדינתיות ואחרות, מיצוי זכויות לשיפוי כלכלי לפי המתווה החוקי שיגובש, חיבור למענים תומכים נוספים לטובת עסקים שנפגעו במלחמה כגון מענקים, הלוואות ללא ריבית ו/או בערבות המדינה וכדומה.

פעולות מינוף:

הרחבת קהל היעד מעבר לקהל שהוגדר במקור. קהל היעד יכלול גם עובדים באי יציבות באפיון המקור, עובדים באי יציבות בשל פציעה / פגיעה נפשית וגם עובדים שבשל מצב המשק וההזדמנויות בשוק העבודה, יהיו בסיכון לנשירה ואי יציבות.

מודל העבודה של התמרוץ לעסקים יאפשר בדיקת היתכנות של פעולות שונות לטובת חיזוק ושימור רציפות תעסוקתית של עובדים קיימים באמצעות מתן מענה לצרכים קונקרטיים של עובדים דרך המעסיקים, למידת המסקנות תוך כדי תנועה ודיוק המודל.

מהלך סביבה

עסקית תחרותית

פער הפריון מוסבר באמצעות הון אנושי (25%), הון פיזי עסקי וציבורי (50%) ופריון כולל (25%) - יכולת הטמעת חדשנות טכנולוגית, חדשנות לא טכנולוגית, יעילות, ניהול, רגולציה ועוד. שיעור ההטמעה של טכנולוגיות בעסקים בישראל נמוכה מהרצוי ורמת מיומנויות ההון האנושי מהווה חסם בהטמעת טכנולוגיות. 30% מההבדלים בפריון הכולל בין מדינות נובעים מאיכות הניהול ונוסף על כך בישראל קיימת רגולציה עודפת המשולבת בבירוקרטיה המשתיה עלויות גבוהות על העסקים (ניתוח מכון אהרון). המהלך מקדם הסתכלות אינטגרטיבית על כלל המרכיבים והשינויים המתרחשים בעולם העבודה המשתנה והפריון באמצעות כניסה לזירה העסקית והציבורית, תוך ביצוע התאמות נדרשות לענפים בפריון נמוך בדגש על פיתוח פעולות המשפיעות על איכות ההון האנושי.

אשכול 360

השבחת הסביבה הארגונית והעסקית התומכת במיצוי פוטנציאל ההון האנושי בחציון התחתון בענפים בפריז נמוך בהתמקדות בענפים שנמצאו משמעותיים להתערבות.

תכנית 360 לענפי החקלאות והתעשייה

תמצית

ענפים בפריז נמוך, המעסיקים שיעור גבוה של עובדי חציון תחתון, מאופיינים בין היתר בחסמי רגולציה, בירוקרטיה מכבדה, היעדר נגישות למקורות מימון (מירב ההשקעות הממשלתיות הן בענפי ההייטק), חסמים באימוץ חדשנות טכנולוגית ולא טכנולוגית, הון אנושי בלתי מיומן ועוד.

המענים הניתנים כיום הם גנריים, חלקיים ומבוזרים, ואינם ממוקדים לבעיות ולאתגרים הספציפיים לתתי הענפים – לא קיימים מענים דיפרנציאליים מותאמים להשבחת הסביבה הארגונית והעסקית בראיה תת ענפית השמה דגש על השתנות מהותית של העסק והסביבה הארגונית שלו, ולא קיימים מענים הכוללים פתרונות רב תחומיים שמשלבים אלמנטים לטיוב הון אנושי, אלמנטים להנגשת הון פיזי ואלמנטים מתחומי החדשנות הטכנולוגית והלא טכנולוגית. בנוסף, חסר גורם מתכלל לליווי ארגונים בהטמעת חדשנות טכנולוגית ולא טכנולוגית, לצד אינטגרציה של הכשרות מקצועיות מותאמות להון האנושי הקיים או החדש.

המחסור בפתרונות מסוג זה, אינו מאפשר את "קפיצת המדרגה" הדרושה לעסקים ורבים מהם נשארים מאחור ב-"Long Tail" של הענף, באופן המונע את העלאת הפריז תוך הגבלת ההזדמנויות עבור אוכלוסיות חציון תחתון להשתלבות והתקדמות בתעסוקה האיכותית. לכן, נדרשים מענים חדשניים.

מטרת התוכנית היא להוביל מעני ONE STOP SHOP לענפים בפריז נמוך - כיתוח והטמעת מענים חדשניים להכשרת הון אנושי והנגשה והטמעת חדשנות בהתמחות ענפית. המענים יובילו להעלאת הפריז בענף, למיצוי פוטנציאל ההון האנושי, להרחבת הזדמנויות לתעסוקה איכותית ולהשבחת הסביבה הארגונית. התוכנית תפעל למען יצירת מודל יישומי, בר קיימא, הנותן מענה אינטגרטיבי וכוללני באופן המותאם לכל תת ענף וארגון. המודל יפעל למול תתי ענפים על מנת לאפשר התמחות במענים הדרושים לכל תת ענף, על מאפייניו הייחודיים. לכל תת ענף יתבצע מיפוי של שיטות העבודה והמנגנונים הקיימים, ויפותחו מענים המתמקדים בנושאי הליבה.

קהל היעד הוא ארגונים ועסקים בענפים בפריז נמוך, תעשייה (בשט"פ עם המכון לייצור מתקדם), חקלאות, מסחר ושירותים.

ענף החקלאות:

ענף החקלאות הוא ענף משמעותי לכלכלה הישראלית מבחינת הביטחון התזונתי וגם ענף תעסוקה מרכזי בפריפריה הגיאוגרפית בישראל. משקים חקלאיים (בעיקר קטנים) עומדים בפני אתגרים רבים. למרות שעות עבודה מרובות, משקים וארגונים חקלאיים רבים לא מטמיעים מספיק טכנולוגיות/דיגיטציה חדשות, אינם מנהלים את המשק ביעילות מיטבית, בתהליכי עבודה מתקדמים, מבוססי נתונים, ועל כן אינם ממשים את פוטנציאל הפריז המלא שלהם ואת ההזדמנות לאיכות תעסוקה גבוהה יותר של עובדיהם.

ענפי חקלאות בעוטף (אשכול, שדות נגב, שער הנגב וחוץ אשקלון) כוללים עשרות שטחים חקלאיים של ירקות חיוניים לתושבי מדינת ישראל.

ענף התעשייה:

התעשייה היצרנית בישראל מהווה עמוד תווך משמעותי בכלכלה בימי שגרה ובחירום. מאות מפעלים בדרום ובצפון מעסיקים אלפי עובדים בשגרה ומהווים מרכיב משמעותי בייצוא של מדינת ישראל

ענפים רבים בתעשייה סובלים בשגרה מקושי בגיוס עובדי כפיים ועובדים מקצועיים, שמרנות של אנשי תפעול ואחזקה בהטמעת חדשנות ולעיתים ראייה קצרת טווח. התעשייה הישראלית היצרנית נדרשת לעבור תהליכים משמעותיים ומואצים של כניסת טכנולוגיות ייצור מתקדם. הייצור המתקדם מוביל לתמורות משמעותיות באיזון בין תחרות המבוססת על עלויות כוח אדם לתחרות המבוססת על יצירת ערך, יעילות ויתרון טכנולוגי. כניסת הטכנולוגיות החדשות לפס הייצור מצריכות מהעובדים כישורים שונים מאלו שהתעשייה דרשה בעבר, אף יכולת ללמידה והתפתחות מקצועית תוך כדי עבודה.

התערבויות מרכזיות של התוכנית - המודל יתמקד בשלושה ערוצי פעילות משולבים ויכלול בו זמנית:

• שדרוג ההון אנושי

- פיתוח מסלולי הכשרת עובדים להכנתם לפעילות בסביבה ארגונית עתירת טכנולוגיות על מנת שיוכלו להטמיע את הטכנולוגיות החדשות, לאור המהפכה התעשייתית הרביעית והחמישית.
- פיתוח מסלולי הכשרה חדשים בנושאים לא טכנולוגיים נדרשים - הכשרות למנהלים (דרגי ביניים).
- תמיכה בפונקציות ארגוניות נדרשות לניהול ההון האנושי והכשרת משא"ב (ברמת העסק או אזורית או ענפית) היות שמרבית העסקים אינם ערוכים כיום להשקיע משאבים בתחום ניהול וכיתוח ההון האנושי, ובחלקם אין עובד שאחראי על הנושא במשרה מלאה.
- הנגשת כלים ומענים ממשלתיים קיימים להתמודדות עם אתגרי ההון האנושי, כגון כלים לגיוס עובדים, גיוון, קידום, שילוב בהכשרות מקצועיות, טכנולוגיות ועוד.

• חדשנות לא טכנולוגית

- סיוע בהתאמת הסביבה הארגונית ובפיתוח יכולות הטמעה של שיטות עבודה מתקדמות בשילוב פיתוח ארגוני מקיף לארגונים שעדיין עובדים בשיטות מסורתיות/ מיושנות capacity building.
- חשיפה לסטנדרטים בינלאומיים ויצירת אקוסיסטם תחרותי לומד המאפשר פיתוח מנועי צמיחה עצמאיים (כגון חיבור לאקדמיה ועידוד מחקר בתעשייה ובמפעלים מוטי ייצור, קהילות חדשנות, שחקנים נוספים).
- יצירת מנגנון הצפת צרכים משלים של ארגונים bottom-up לרגולטור.
- חשיפה ואימוץ שיטות ניהול מתקדמות וחדשניות, הסרת חסמים, כישורי ניהול ותרבות ארגונית.
- זיהוי של חסמים רגולטוריים ואחרים בהטמעת חדשנות.

• חדשנות טכנולוגית

- אפיון צרכים וגיבוש תכנית השקעות מותאמת לצרכי העסק תוך הנגשת מידע קיים על אימוץ טכנולוגיות (כדוגמת סחר מקוון, מערכות מידע וכו').
- קידום תהליכים שיאפשרו הקמת פסי ייצור מתקדמים/ תמיכה בתהליכים של טרנספורמציה דיגיטלית.
- מתן תמיכה לעסקים תוך תמריצים לעידוד השקעה.
- זיהוי של חסמים רגולטוריים ואחרים בהטמעת חדשנות.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

במלחמה, המיקוד של התוכנית וקהל היעד שלה יהיה ענפי החקלאות והתעשייה.

• ענף החקלאות

בעקבות המלחמה, הענף ספג פגיעה קשה; משקים שנחרבו, אובדן בעלי משקים ועובדים, שירות מילואים עזיבה של עובדים זרים ואיסור כניסה של עובדים פלסטינים. אתגר נוסף באזור הוא המגבלות הביטחוניות שמקשות על הגעה לשטחי החקלאות וכל פעולה כזו דורשת תאום עם צה"ל והיערכות למיגון. הבעיה של מיעוט טכנולוגיות והסתמכות בלעדית על כוח אדם רב הפכה לקריטית ולכן התוכנית תמקד קשב בענף זה.

- **ענף התעשייה**

למלחמת חרבות ברזל השפעה על מפעלי התעשייה הן כתוצאה מכגיעה ישירה במפעלים (פיזית) והן כתוצאה מהיעדרות עובדים, חלקם קריטיים לתהליך הייצור, בשל פינוי יישובים, גיוס למילואים, מגורים סמוך לאזורי לחימה, חשש של עובדים להגיע למקום העבודה, היעדר מסגרת לילדים וכן פגיעות בגוף. כל זאת לצד חשש של המפעלים מירידה בביקושם. חיזוק יכולות התפעול והחוסן במהרה של מפעלי התעשייה סמוך לקווי לחימה הינה קריטית למדינת ישראל.

מטרת התוכנית בחירום

- **ענף החקלאות**

רציפות תפקודית של משקים חקלאיים בדגש על הפריפריה הגיאוגרפית, וחיזוק משקים נוספים בארץ, בהיבטי תשתיות ומציאת פתרונות למחסור בחומר בכוח האדם בזמן המלחמה.

- **ענף התעשייה**

סיוע ראשוני ומיידי ל-20 מפעלים בתעשייה היצרנית אשר נפגעו ישירות ממצב החירום (קריטריונים לבחירת המפעלים ייקבעו במשותף) באמצעות איתור מהיר מבוסס על קשר של המכון עם כ-150 מפעלים באזורים סמוכים ללחימה.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

ענף החקלאות

הקדמת הפעילות בענף החקלאות - עם פרוץ המלחמה נעשתה למידה מהירה לאתגרים של ענף החקלאות והעמקה בצרכים בהקשרי כוח אדם לאיסוף תוצרת חקלאית, בפרט בדרום הארץ ובעוטף, הובלה וסיוע תקציבי בהקמת חמ"ל מענה לחקלאים תוך יצירת בסיס נתונים משותף לניהול ואיסוף הבקשות והמענים הניתנים.

- הקמת תשתית להפעלת עובדים ומתנדבים כגון הסעות לשינוע המתנדבים, אוכל ושתייה, ביגוד כולל ציוד מיגון בהתאם לצורך, לינה באזור (בד"כ בבתי ספר שדה).
- תמיכה בתשתית להעסקת כוח אדם - פניה לאוכלוסיות חדשות לתעסוקה בענף החקלאות, עידוד ומימון הכשרה, קליטה של עובדים חדשים מצד המעסיק בחודשים הראשונים, ניווט של עובדים מענפים אחרים או מאזורים אחרים בארץ על פי הצורך.
- דיגיטאציה - החלה פעילות מותאמת במסגרת השותפות הקיימת המתמקדת בפעולות ייצוב מיידיות בהתאם לצרכים העכשוויים:
- תכלול היוזמות בשטח, סיוע בהקמת חמ"ל מענה לחקלאים תוך יצירת דאטה משותף וחמ"ל משותף לניהול ואיסוף הבקשות והמענים הניתנים לחקלאים.
- תמיכה בשומר החדש המהווה את התשתית החזקה ביותר בשטח ונותן מענה למחסור בכוח אדם באיתור עובדים ומתנדבים בחקלאות לכל הארץ, כולל לדרום עד 7 ק"מ.
- המשך תמיכה בפעולות שיווק ישיר שיווק, שינוע, פיתוח כלכלי וכו' - חיזוק יכולות המשקים, דגש על היום שאחרי.
- פעילות שיקום בתחום החקלאות - מיתוג מחדש של אזורי חקלאות בדרום, יצירת ערוצי מיתוג ושיווקיים ישירים לתוצרת זו, הטמעת חדשנות טכנולוגית תומכת ופיתוח ההון האנושי המנהל את המשקים כדי לשקם ולהגדיל את הפרייון שלו.

ענף התעשייה

עסקים בענף זה נדרשים לשמור על חוסן ארגוני, הן בתחומי התפעול והייצור והן בתחומי ה-HR על מנת לשמר את פעילותם העסקית והתפקודית בתקופה זאת, לשם כך אנו נפעל לסייע לעסקים באזור הדרום בענף התעשייה, ונציע חבילות סיוע ע"י הפירוט הבא:

תופעל תוכנית בשיתוף המכון ליצור מתקדם שתציע חבילה של 30 שעות ליווי פרטני למפעל למשך 3 חודשים. הליווי יכלול:

- הקצאת focal point מקצועי בעל יכולות לניהול פרויקטים ותכלול משימות לצד כל מנהל מפעל אשר מלווה את המפעל בתהליך אבחון אתגרים בזמן חירום ושלבי הטמעה של מענים על פי הצורך המידי.
- תהליך קצר של אבחון אתגרים בזמן חירום. יכלול היבטים של: תפעול, התנהלות עסקית, טכנולוגיה, שרשרת אספקה, שיווק, ביקושים (קיימים וחדשים) ניהול כוח אדם (כגון ניווד עובדים, גיוס כוח אדם חדש, חוסן). תוצרים שיוצגו למפעל- הצגת מפת דרכים קצרה בזמן חירום בהיבטי תפעול, טכנולוגיה, הון אנושי.
- סיוע וטיפול ראשוני במענה לצרכים שעלו במפת האבחון. הצעה לפתרונות ישומיים בהיבט של חיזוק יכולת הייצור, המכירה וניהול כוח אדם בזמן חירום. כגון:
- הנגשה של מענים ממשלתיים, ואיגודים מקצועיים למיצוי כל הזכויות והפיצויים לעת חירום עבור מפעלי תעשייה יצרניים.
- חיבור למאגר אנשי מקצוע ייעודיים נוספים על פי הצורך, כולל מנהלים בכירים ומנוסים מהתעשייה.
- מפגש אחד לפחות עם יועץ ארגוני /פסיכולוג המתמחה בחוסן ניהול כוח אדם בהיבט של הנהלה ועובדים בזמן חירום (יכול להיות גם דרך שותפות בנושא עם גורם מומחה אחר).
- חיבור לגורמי גיוס והשמה של עובדים מקצועיים וליווי התהליך- בשיתוף פעולה עם חמ"ל תעסוקה, מכללות להנדסה, הנדסאים ועוד.
- מענה זמני בניוד עובדים בתוך המפעל ו/או עבודה "מרחוק" עי מנגנון "ניהול כשירות" לבעלי תפקידים שנעדרים בשל המלחמה בתחומים כגון ניהול תפעול, רכש, הנדסה, תכנון, איכות, אחזקה, מערכות מידע לוגיסטיקה, כספים, מש"א.
- איתור צרכים ראשוניים להדרכת עובדים בשימוש ותפעול מיכון וקווים לתמיכה בקליטת עובדים חדשים ורתימה של גופי הכשרה מקצועיים להכשרות מקצועיות מהירות.
- הצעות אופרטיביות להתאוששות מהפגיעה העסקית של המפעל כתוצאה מירידה בביקושים, שחרור צווארי בקבוק בתחומי הרכש והלוגיסטיקה (שרשרת הערך), תפעול מערכות מידע, הטמעה של אוטומציה ורובוטקה כפתרון מהיר במקום שאין פתרון אחר למצוקת כוח אדם.
- הצעה אופרטיבית לתהליך התייעלות שיכולים לשרת את המפעל בעת החירום וגם בזמן חזרה לשיגרה.
- ריכוז צרכים שאין להם מענה על מנת להציג לצוות הבין-משרדי המוביל של תוכנית 360.
- הגדרה משותפת של מדדים אשר ייחשבו להצלחת הליווי ברמת המפעל.

פעולות מינוף:

תכנית 360 בזמן שגרה, נועדה לתת מענה לטובת העסקה איכותית והעלאת הפיריון בענפים בפיריון נמוך כגון תעשייה, מסחר שירותים ובינוי, על ידי השקעה בהון האנושי, חדשנות טכנולוגית ולא טכנולוגית. הנתונים והמגמות התעסוקתיות היום מראות שמיקוד ענפי בענפים אלו ספציפית הינו רלוונטי וידרוש המשך מיקוד משאבים וקשב. התוכנית תמשיך לפעול עם אותם שותפים, במיקוד ענפי התעשייה, בינוי וחקלאות. המיקוד יהיה באזורים שמעסיקים את העסקים בענפים האלו, בשמירה על רצף ארגוני ועסקי שיסייע להם לשמור על העסק מחד, ועל שימור עובדיהם מאידך, כדי ש"ביום שאחרי" יוכלו לשקם את עסקיהם.

התכנית תרחיב את שירותיה בתחומי החדשנות לא טכנולוגית לצד השירותים שהוצגו למעלה, היא תתמקד **בהנגשת תכנים וכלים ניהוליים שיתמכו בעסקים ויסייעו להם לפתח חוסן ארגוני, והיא תתמקד** בנושאים האקוטיים שהמעסיקים העלו: חוסן ארגוני ואישי, ניהול צוותים מגוונים ובשימת דגש על **הפן התפעולי**- פתרון חסמים תפעוליים הנובעים ממחסור בכוח אדם, ניווד עובדים, שרשרת אספקה וייצור, הנגשת נושאי פיצויים ועוד דרך ייעוץ למנכ"לים/ סמנכ"לי תפעול. **בפן ה-HR** ינתנו חבילות סיוע כמענה לחזרה לתפקוד ההון האנושי להנהלות המפעלים בדגש על משא"ב ומנכ"לים כעמוד השדרה ליצירת רציפות עסקית ותפקודית של התעשייהאשכול מגזר ציבורי

התוכניות באשכול זה פועלות לפיתוח והטמעת כלים ושיטות ניהול מתקדמות במגזר הציבורי כולל פיתוח מדדים לפרודוקטיביות ולהתמודדות עם סוגיות של תכנון כוח אדם במגזר הציבורי בענפים חיוניים.

תוכנית מקצועות במחסור בשירות הציבורי

תמצית

המגזר הציבורי בישראל מונה כ-750 אלף עובדים הכוללים את עובדי שירות המדינה, רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות, תאגידים סטטוטוריים, גופי ביטחון ועוד. מגזר זה מאופיין במחסור בכוח אדם הנובע משינויים משמעותיים בעולם התעסוקה, כגון שינויים טכנולוגיים, דמוגרפיים, מאפיינים וציפיות משתנות של העובדים, שינויים בסביבה התחרותית והעסקית ועוד.

תכנית זו, מבקשת לסייע בפתרון אתגרי המחסור בהון אנושי במקצועות בביקוש במגזר הציבורי; בהסתכלות על עולמות השירותים החברתיים ועל מקצועות מוטי פריז, כולל היערכות לשינויים בעקבות כניסת הבינה המלאכותית (AI) והשפעתה על מקצועות שיעלמו וישתנו ובדגש על המחסור בצל תקופת המלחמה שהבליטה ביתר שאת משמעות המחסור בכוח אדם במקצועות הכרחיים כגון רוחה, בריאות וחינוך.

קהל היעד הוא יחידות במגזר הציבורי ומועמדים פוטנציאליים לתפקידים בשירות הציבורי.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- מיפוי, איסוף ועיבוד נתונים משרדים שונים, גורמים ממשלתיים ונתונים מנהליים, והרכבתם לתמונת מצב ברורה ומתעדכנת אודות מקצועות במחסור.
- איתור וגיוס ממוקד למשרות משפיעות.
- פתרונות לגיוס למקצועות הרווחה (עובדות סוציאליות) ובריאות הנפש.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בשנים האחרונות, וביתר שאת בתקופת המלחמה, מתקיים דיון לפיו המגזר הציבורי אינו עומד ברמת השירות והפרודוקטיביות שהוא נדרש אליו, וכי אחת הסיבות המרכזיות לכך היא מחסור הולך וגדל בהון האנושי, הן בכמות והן באיכות העובדים והתאמתם למקצועות שבמחסור.

לצד האתגר המוכר בשגרה, מלחמת "חרבות הברזל" עוררה והציפה צרכים דחופים של שירות המדינה בהון אנושי איכותי בתחומים מקצועיים מגוונים וביחידות שונות- בטווח המיידי של שעת החירום, הצרכים מקבלים מענה באמצעות ניוך עובדים והתנדבות, אך בטווח זמן רחוק יותר צפוי כי החוסרים יצופו מחדש וכבר עתה נראה כי לא ניתן להמשיך ולהתבסס על כוח אדם מתנדב.

מטרת התוכנית בחירום

עליה באיוש של מקצועות במחסור במגזר הציבורי בישראל אשר משפיעים על איכות השירותים החברתיים ועל הפריז הכולל, באמצעות זיהוי ותכנון מקדים, יצירת עתודות, שיפור הון אנושי, העלאת הפרודוקטיביות ושיטות העסקה. התכנית תפעל לזיהוי מקצועות במחסור, הסיבות וההיקפים למחסור כמו גם תתנסה בפתרונות למשיכת הון אנושי איכותי ומתאים להיקפים הנדרשים למקצועות הללו.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

הפעלת התנסויות הן באתגרי רוחב, קרי התשתיות הנוגעות לתהליכי גיוס כוח אדם במגזר הציבורי והן באתגרים יחודיים למקצועות ספציפיים המצויים במחסור בדגש על שדה הרווחה, מקצועות בריאות הנפש והשיקום, ביטחון לאומי וחינוך. בשלב הראשוני, נפעל בשניים מתוך ארבעת המקצועות הללו.

אחת מהתנסויות הרוחב שנפעיל תבקש לבחון גמישות באופן ההעסקה בשירות הציבורי, באמצעות תוכנית "365 מילואים אזרחי" בשיתוף אגף בכיר צוערים בנציבות שירות המדינה תיתן מענה רוחב ראשוני לאור מצב החירום, לצד היכולת ללמוד מן ההתנסות תוך הסקת מסקנות ותיקוף כלים שימושיים להטמעה גם בזמני שגרה. התנסות זאת תאפשר לגייס הון אנושי מחוץ למערכת עבור יעדים ממשלתיים רלוונטיים לשם תגבור הטיפול בתחומים האזרחיים שנפגעו בלחימה לתקופה מוגבלת של עשייה בשירות הציבורי כמענה דחוף. התוכנית תאתר ותגייס מספר ממוקד של אנשים למשרות מסוימות שיוגדרו וייבחרו כמשפיעות ונמצאות בצמתים מרכזיים של קבלת החלטות. גיוס העובדים יתבסס על הידע הנצבר במערך צוערים לשירות המדינה, לגיוס מדויק של הון אנושי איכותי ובעל מסוגלות להשפעה. התנסות זאת תהווה הזדמנות ללמידה ומידול יחד עם המלצות עתידיות למקרים דומים ככלי אפשרי למעבר משגרה לחירום, כולל בחינת הפעלת המודל בזמני שגרה - במקרים בהם קיים קושי אקוטי באיוש עובדים במחסור.

התנסות בציר המקצועי תפעל בזירת הרווחה במקצוע עבודה סוציאלית בו נבקש לפעול יחד עם משרד הרווחה והרשויות המקומיות לצורך התנסות במתן מענה גמיש, מהיר ומותאם למחסור בעו"סים. הצורך בעו"סים אובחן כמקצוע במחסור בימי שגרה כאשר תקני העו"ס ברשויות מאוישים בכ-80% בלבד, ו-40% מהעו"סים שנקלטו במש"חים בשנים 2015-2022 עזבו, 70% מהם עוזבים במהלך השנתיים הראשונות (55 כבר בשנה הראשונה, ע"פ נתוני משרד הרווחה). מערכת הסובלת ממחסור בכוח אדם בשגרה, מצויה בשעת החירום במשבר עמוק ביכולתה להעניק שירותים חברתיים נדרשים.

משרד הרווחה יצא בקול קורא שמטרתו יצירת מאגר עתודות כח-אדם לשדה הרווחה וזכה לפניות רבות מצד עובדים סוציאליים המעוניינים להשתלב באופנים שונים. במסגרת התנסות זאת אנו נפעל לשילוב עובדים במשרות גמישות, ובמענים מותאמים, במסלולים חדשניים שיוגדרו בהלימה לצרכי המערכת ולמאפייני העובדים, במטרה לאפשר שילוב מהיר ומותאם במערך שירותי הרווחה למשימות השגרה ולמשימות אשר נוספו לאור מצב החירום תוך עיבוי מערך כוח האדם הקיים בטווח הקצר, הבינוני והארוך. במסגרת התנסות זאת המערכת תפעיל מענים שונים כולל פלטפורמה לשיבוץ עובדים רלוונטיים לתפקידים שיוגדרו כמתאימים באמצעות מודל חדשני וגמיש אשר יבנה יחד בתקופה הקרובה במתכונת פלטפורמת "המסייעת" של מרכז השלטון המקומי אשר יצר מאגר לממלאות מקום רלוונטיות לתפקיד הסייעות בגני הילדים.

פעולות מינוף:

מיכוי, איסוף ועיבוד נתונים ממשרדים שונים, גורמים ממשלתיים ונתונים מנהליים, והרכבתם לתמונת מצב ברורה ומתעדכנת אודות מקצועות במחסור, לצד ביצוע מחקר/ מידענות למתודולוגיות אפשריות למיכוי אמידה וניטור מקצועות במחסור ובניית דשבורד מרכז. תהליך זה כבר החל במסגרת הצוות הבינמשרדי וילך ויעמיק. עבודת המיכוי תשמש את המשרדים הן בזמן חירום והן בזמן השגרה כמו גם את היכולת לבצע התאמות להיערכות ארוכת טווח. המסקנות והפקת הלקחים מההתנסויות היישומיות יוכלו לשמש כבסיס לפתרונות חדשניים עבור העסקה במגזר הציבורי ומענה על החוסרים הקיימים.

הידע הנצבר בתוכנית מצוינות ופרודוקטיביות ישמש אותנו להמשך העמקה בבניית מדדי פרודוקטיביות למנגנונים וכלים משתנים לאיוש מקצועות במחסור ויהווה נדבך נוסף לבחינת אפקטיביות תהליכי איתור וגיוס במגזר הציבורי.

מקצועות הבריאות

תכנית מנהלת הבריאות - להתמודדות עם אתגר כוח אדם במקצועות הרפואה

תמצית

מדינת ישראל תעמוד בפני משבר איוש רופאים משמעותי החל משנת 2026 אשר יורגש בעיקר בבתי החולים בפריפריה שצפויים להיפגע ביתר שאת ממחסור הרופאים בשנים הקרובות. יש מגוון הסיבות המובילות למשבר, בין היתר כמות לא מספקת של רופאים, דיכטומיה באיכות ההכשרה – קיטוב בין רופאים באיכות הנדרשת לצד רופאים שאינם עונים על הסטנדרט הדרוש (כ-60% מלומדי הרפואה בחו"ל לומדים במוסדות שאינם מאושרים בארץ), היעדר רצף בהכשרה – עד קבלת תואר "מומחה" נדרשים לעבור שלושה שלבים שמבוצעים במוסדות שונים, מחסור בשדות קליניים שמהווה צוואר בקבוק ביכולת לקלוט סטודנטים חדשים ללימודי רפואה בישראל, מחסור בדאטה מתעדכן המקשה על תכנון וביצוע הכשרה נאותה לכוח אדם רפואי בהתאם לצרכי המערכת, תמהיל לא שוויוני של רופאים המתבטא בפערים בפיזור הגיאוגרפי בין מרכז לפריפריה, לחץ ושחיקה שמובילים לנשר של מתמחים ולהתפטרות של רופאים.

מטרת התוכנית היא לשפר את שירותי הבריאות בישראל באמצעות תכנון ומימוש פוטנציאל מקצועות הרפואה והבריאות, ובאמצעות פיתוח מענים לאתגרי כוח האדם הרפואי. בנוסף לכך, לצמצם פערים בין פריפריה למרכז, בכל הקשור לכמות ואיכות כוח האדם הרפואי (פריסה גיאוגרפית נכונה), כל אלו באמצעות תכנון מבוסס צרכים ומתוקף דאטה, המוביל להכשרת כוח אדם רפואי בהיקפים העונים על הצורך הלאומי ובהתאם לסטנדרט הנדרש.

קהל יעד הוא מועמדים פוטנציאליים ללימודי רפואה, סטודנטים לרפואה, מתמחים בוגרי רפואה ומוסדות מכשירים בארץ ובחו"ל.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- הגדלת מספר לומדי ומקבלי רישיונות בישראל (תכנית שדות קליניים).
- יצירת מוקדי מצוינות בפריפריה בקרב בוגרי רפואה בישראל (תכנית כוכבים ואילנות).
- הגדלת היצע אנשי הרפואה בישראל באמצעות קליטה מיטבית של רופאים עולים (תכנית עולים).
- הסדרה, סבסוד וניתוב סטודנטים ללימודי רפואה בחו"ל (תכנית אופקים).
- פיתוח חינוך רפואי בישראל (תכנית חינוך רפואי).
- הנחת תשתית לתכנון ויישום עתידי של מקצועות הבריאות העתידיים.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בענפים רבים ההון האנושי הוא משאב עיקרי מהחוסן הארגוני, בשל היותו מחזיק את הידע הארגוני והמקצועי ואת המשך הרצף התיפקודי של הארגון. לכן, יש חשיבות גבוהה למחבורות העובדים, לשאיכות הארגונית, לקידום סביבה ארגונית המוכנה להתמודדות בעיתות משבר ולגמישות ארגונית שמאפשרת פתרונות להמשך העסקה וניהול ההון האנושי. מערכת הבריאות הציבורית מייצגת סוגיה זו ביתר שאת, הן בגלל תפקידה המשמעותי והחיוני בשגרה ובחירום, היקפה, תמהיל המקצועות הרחב המאפיין אותה והמגוון העשיר של אוכלוסיות המועסקות בה, בכלל השירותים המופעלים על ידה. במסגרת מלחמת חרבות ברזל מטפלים צוותי הבריאות במקרים מורכבים ורבים ונאלצים להתמודד במסגרת תפקידם עם תקופת חירום ארוכה ושוחקת. בתקופה זו מתגברים עומסים אובייקטיביים של שעות עבודה ארוכות, מתח עבודה גבוה והתמודדות עם איזון עבודה-חיים מאתגר והן עומסים סובייקטיביים כעומסים ריגשיים ומנטליים. מצב חירום מתמשך זה מדגיש ביתר שאת את הצורך בפרקטיקות ארגוניות שישמשו את ארגוני הבריאות ויאפשרו את מניעת השחיקה והגברת החוסן.

מטרות התוכנית בחירום

- להגדיל את סיכויי ההתמדה ואת היכולת של צוותים רפואיים לפעול באופן אפקטיבי ובכך לשפר את יכולת המערכת לשמור על רציפות תפקודית בשיגרה ובחירום.
- צוותים מעורבים יקבלו מענה למתחים המתעוררים עקב המצב הביטחוני המעורער ויחזקו את יכולתם להתמודד עם סוגיות של גיוון תרבותי בשגרה ובחירום ולשמור על רציפות תפקודית.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- מיפוי הצרכים בארגוני הבריאות, בניית מתווה ומודל התערבות וקיום פיילוטים במספר בתי חולים.
- ליווי קבוצות מתמחים ומתמחות בתהליך של קבוצת עמיתים הכולל שיתוף בדילמות מקצועיות ואישיות ובמה להתייעצות לשימור ובנייה של חוסן מקצועי ואישי ומניעת שחיקה.
- תהליך ייעוץ לארגוני בריאות המתמקד בניהול צוותים מעורבים תוך שמירה על רציפות תפקודית במערכת הבריאות באמצעות ניהול סביבה רב תרבותית (על בסיס הידע המצטבר בתוכנית רקמה).

פעולות מינוף:

- תבנה תשתית ידע שתאפשר לארגוני הבריאות להטמיע מודל זה, באופן התואם להמלצות של משרד הבריאות. פיתוח של מענים הכולל ארסנל מתודולוגי המאפשר לכל ארגון בריאות לצרוך על פי צורך ויכולת של כלים ופרקטיקות למנהלים וארגונים שניתן להפעיל כדי לחזק את החוסן בקרב הצוותים. על כלים אלו יתקיימו הכשרות למנהלים (TTT) כפעולה של הטמעת מענים אלו בארגונים. בנוסף, תוקם פלטפורמה דיגיטלית עבור המנהלים שבה ירוכזו תכני ההכשרות, הסדנאות והכלים הניהוליים.
- המשך העיסוק בשגרה באתגרים שבצוות מגוון וההתמודדות איתן לבניית יכולות בארגוני הבריאות והבנת החשיבות למען שגרה יציבה ומוכנות טובה יותר למשברים.

תכנית 8400 - רשת לקידום הבריאות

תמצית

מדינות רבות ניצבות בשנים האחרונות בפני אתגרים בריאותיים כבדי משקל הנובעים מהזדקנות האוכלוסייה, ריבוי מחלות כרוניות ואורח חיים לא בריא. בנוסף, על אף השקעה עולמית גבוהה במחקר רפואי, מחלות רבות ונפוצות נותרו ללא מענה מספק ומציאת מרפא להן דורשת הבנה מולטי דיסציפלינארית מעמיקה של יחסי גומלין מורכבים בין גורמים שונים. על כן, מתגבר העומס על ארגוני הבריאות ברחבי העולם שניתן לצמצם באמצעות מניעת מחלות, וטיפול יעיל ומדויק יותר.

תחום הבריאות בישראל אינו מממש את הפוטנציאל שלו על אף הצורך העולה בשירותיו, ממספר סיבות; מחסור במימון לפיתוחים חדשים, מחסור בכוח אדם מוכשר ומגוון בשלל תפקידים, רגולציה עודפת שמקשה על התפתחות מנועי צמיחה והעברת מידע, תשתיות מועטות לצמיחת מערכות אקולוגיות חדשות, מחסור במחקר תרגומי, אקו-סיסטם יחסית צר, פערים מקצועיים, תרבותיים, שפתיים, נגישות למידע ודיגיטציה. זרם החברות בתחום אינו צומח מספיק, אין אקו-סיסטם תחרותי מפותח בתחום ה-Bio Convergence בישראל.

מטרת התוכנית היא לייצר רשת של לפחות 400 מובילי ומובילות בשדה טכנולוגיות הבריאות בתוך 8 שנים או יותר, ולהכשיר אותם, כך שיהוו את הבסיס לרשת הרשתות. הרשת תמנה אלפי חברות וחברים באמצעותם יוגדרו פערים וחסמים, יתקיימו שיתופי פעולה מחקריים ועסקיים, יתבצעו מפגשים עם קובעי מדיניות בכל הסקטורים על מנת לזהות את ההזדמנויות שבהסרת חסמים ובקידום פתרונות - והכל על מנת שקבוצת אנשים, בכירה ומגוונת - תגדיר את השינויים הנדרשים, ותפעל על מנת לבצעם.

8400 פיתחה מודל ייחודי של איתור, סינון, מיון ו"גיוס" של יחידים - מובילים ומובילות המגיעים מכלל הסקטורים והמגזרים, מכלל הארגונים, האקדמיות מכוני המחקר, החברות, המשקיעים וכו' - מתחומי התוכן הרלבנטיים לקידום מנוע הצמיחה, והם **קהל היעד** של התוכנית.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- להביא בפני קובעי המדיניות את קולו של האקו-סיסטם באופן שיאפשר לקובעי המדיניות ליזום, לקדם, לחדד ולדייק אסטרטגיות לאומיות.
- לייצר מענים נוספים משמעותיים בכל אחד מהנושאים שצוינו על ידי הארגון ולמידה משותפת של השחקנים וליצור פרויקטים בשטח.
- לשים דגש רב על חיבוריות האקו-סיסטם הישראלי לזה הגלובלי על מנת למצות את ההזדמנויות של יצירת חדשנות, הזרמתה לתעשייה, העלאת רמת, איכות ופיריון כח האדם העוסק בה - ובכך, למיקסום הפוטנציאל הייחודי הגלום בישראל.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

תפקוד מיטבי, הורדת חסמים ומציאת פתרונות יצירתיים לבעיות על פי הצרכים בשטח הם קריטיים במערכת הבריאות ובמיוחד במצב חירום. לכן הפלטפורמה שמקדמת התוכנית, רשת הבוגרים, יכולה להתגייס ולתת מענה ועזרה. קהל היעד בתקופת החירום הוא אוכלוסייה מעוטף ישראל והדרום ובתי חולים בישראל.

מטרת התוכנית בחירום

התוכנית תפעל לבניית צוותי משימה שיתמקדו בתהליכי חזרה לשגרה. עבודת הצוותים תפעל ליצירת מענים בהתבסס על הצרכים שאותרו בעבודתם של החמ"לים השונים.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב: רשת הבוגרים מובילה מגוון מענים לזמן החירום;

- מימוש זכויות רפואיות לתושבי העוטף.
- הפגת בדידות בקרב חולים וקשישים בדרום בעזרת סטודנטים מלגאים.
- מיפוי צרכים דחופים של תושבי הדרום עבור ארגונים רלוונטיים.
- חמ"ל פרויקטים מיוחדים בכל הארץ וחמ"ל התנדבות לוגיסטית בבתי חולים.
- חיבור בין הצרכים של מוסדות רפואיים לתורמים רלוונטיים וחיבור סטארטאפים עם משקיעים לצורכי סיוע והכוונה.
- חברי הרשת התגייסו גם לתחום ההסברה ברחבי העולם ובחברה הערבית בישראל.

תכנית נטע - מנהיגות מצמיחה שינוי בבריאות

תמצית

מערך הסיעוד מבוסס על תהליכי הכשרה והסמכה מרובים אשר מתמקדים בהכשרה מקצועית קלינית ופחות בכישורי ניהול ומנהיגות. פער זה מצריך מתן מענה ייעודי לטובת פיתוח עתודה ניהולית, מובילה ומרושתת, למערכת מורכבת וייחודית זו. השקעה בכישורי הניהול והמנהיגות במערך הסיעוד יובילו לצמצום הפער בין הכישורים הקיימים לכישורים הנדרשים, ולהצמחת דרג ניהולי איכותי, הרתם להובלת שינוי ולשיפור שירותי הבריאות בישראל.

מטרת התוכנית היא בניית עתודה ניהולית מובילה של מערכת הבריאות בכלל והסיעוד בפרט, דרך תהליך למידה תיאורטי ויישומי, העוסק בנושאי ליבה רלוונטיים וחדשניים כגון: הובלת שינוי, ניהול ומנהיגות, פיתוח כישורי יצירת שותפויות, ניהול מוביליות ופיתוח מסלולי קריירה, אתגרי מערכת הבריאות, חדשנות דיגיטלית, רישות, אמון ושיתופי פעולה.

התוכנית תכלול תהליך איתור ומיון של אחיות בדרג ניהול-ביניים בעלות פוטנציאל ומוטיבציה להובלת שינויים מערכתיים ותיצור קבוצה של כ-30 משתתפים ומשתתפות אשר ייקחו חלק בהכשרה שנתית שתורכב ממפגשי למידה לאורך השנה וסמינר בינלאומי להיכרות מודלים שונים לניהול מערכות בריאות. הלמידה תשלב בין תיאוריה ויישום ותאפשר לקבוצה להתנסות בפריקט המקדם את אתגרי מערכת הבריאות הנוכחיים.

קהל היעד הוא אחים ואחיות בדרגי ניהול ביניים.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- איתור ומיון לקבוצה של כ-30 משתתפים ומשתתפות מדרגי ניהול ביניים
- הכשרה שנתית שתכלול מפגשי למידה לאורך השנה בנושאים: הובלת שינוי, ניהול ומנהיגות,
- פיתוח כישורי יצירת שותפויות, ניהול מוביליות ופיתוח מסלולי קריירה, אתגרי מערכת הבריאות, חדשנות דיגיטלית, רישות, אמון ושיתופי פעולה.
- סמינר בינלאומי אשר יאפשר לקבוצה להכיר מודלים שונים לניהול מערכות בריאות.
- פריקט יישומי
- הקמת קבוצת רשת וקהילה עבור בוגרות ההכשרה

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

צוותי בריאות מהווים חלק חשוב ביותר ביכולת של מדינת ישראל והחברה הישראלית להתמודד עם אירועי חירום מסוגים שונים, כפי שראינו בתקופת הקורונה וגם במבצעים ביטחוניים. היכולת של מנהלי ומנהלות צוותים אלו להיות בעמדת מנהיגות, להוביל חדשנות, לשמור על הצוותים המקצועיים ולהצליח להתמודד ולשמור על רציפות תפקודית, חשובה לאין שיעור. התוכנית, אשר החלה את פעילותה רק לאחרונה (בספטמבר 2022), נדרשת גם במצב החירום ולכן יש להמשיך לפעול באותה המסגרת.

מטרת התוכנית בחירום

המשך פעילות הקבוצה שהחלה להתגבש, שימוש בתקופת החירום כמנוף ללמידה ופיתוח כישורי מנהיגות, חוסן מקצועי בכלל ובפרט בתקופת משבר.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

בשלב ראשון התקיימו שיחות אישיות עם כל חברי וחברות הקבוצה לשם שמירה על רציפות ומיפוי צרכים. פעילות הקבוצה שהחלה להתגבש ממשיכה תוך ניצול תקופת החירום כמנוף ללמידה ופיתוח כישורי מנהיגות. נעשה עדכון במבנה התוכנית

והתאמה של ההכשרה למצב ולמענה לצרכים שעלו בשיחות: כלים לניהול צוותים בשגרת חירום וחוסן, ניהול הגיון בצוותים מעורבים – נושא מורכב ורגיש בימים אלו, צרכים טכניים (הגעה, עומס, לינה קרוב לבי"ח, מסגרות לילדים, צורך בתמיכה רגשית ושיתוף כמענה למתח, עומס נפשי ולמידה מהצלחות וכישלונות תוך כדי תנועה.

תוכן המפגשים הותאם למענה לצרכים אלו בקבלת כלים מקצועיים ומתן אפשרות לשתף בידע מקצועי שיכול לתרום לאחרים. בנוסף, בכל שבוע נקיים וובינר מקצועי בנושא אחר עם מרצים ומנחים בתחומים שעוסקים בלמידה בהקשר של מנהיגות רפואית, חוסן, מנהיגות בחירום ועוד.

בנוסף, יתקיימו סדנאות והכשרות על עבודה בצוותים מגוונים (מדובר בצוותים של משתתפי התוכנית שהביעו צורך דחוף לתת מענה למתחים שנוצרו אצלם בארגון) וינתן ליווי אישי של משתתפים לפיתוח יוזמות במיקוד חירום וחוסן, מתן כלים, וליווי תהליך היזמות ע"י מתן מנטורינג אישי וחבילת ייעוץ מקצועי לקידום היוזמה.

פעולות מינוף:

הצורך בתוכנית עולה וגובר בעקבות המצב ונדרשת בהמשכיות לאור הרלוונטיות של התוכנית ל"יום שאחרי". לכן התוכנית תמשיך לפעול בקרב אותה קבוצת אוכלוסייה עם התאמות דומות למענים שפותרו לטווח המידי, נושא החירום והחוסן יהיו במיקוד וייעשו התאמות המתייחסות לשיקום ומתן מענים לצרכים החדשים של מערכת הבריאות בעקבות המלחמה ומצב החירום - כיום, מתקיימת יחד עם השותפים הסתכלות מחודשת על התכנים לצורך דיוקם ומיקודם בתכנים שהיו רלוונטיים להשלכות המשבר ולצורך בשמירה על רצף תפקודי, שיקום וחזרה לשגרה. בנוסף תהיה למידה מהעולם - סיור חו"ל בדגש על מערכות בריאות בזמנים של חירום ולמידה ממערכי החוסן ואופני ההתמודדות.

- קשר קבוצתי ורישות - עידוד של המשתתפים לייצר שיח בפלטפורמות השונות (קבוצת ווטסאפ, ושיחות זום קבוצתיות) כדי לחזק את הרישות, להוות תמיכה ולחזק את החוסן. כמו כן - להמשיך ולהציף צרכים, וחשיבה על יוזמות ופרויקטים, ובהמשך ליצור קבוצות בהתאם לנושאים שיעלו, וליווי לקבוצות אלו לקידום הנושאים המשותפים.
- מפגשי תמיכה - כדי לתת מענה לצורך בשיתוף אישי ותמיכה יתקיימו מפגשים קבוצתיים בזום לתמיכה, ושיתוף במגוון כלים ומודלים: אחד המודלים מעגל סולידריות בגישה ה-U. נבחנת אפשרות לקיים מפגשי תמיכה בהתאם לצורך, בשלב זה נקיים שני מפגשים של שעה ורבע אליהם ניתן להשתתף באופן וולנטרי (מפגש בוקר וערב).
- התאמת התוכן - כמענה לצורך בקבלת כלים מקצועיים ומתן אפשרות לשתף בידע מקצועי שיכול לתרום לאחרים נקיים מפגשי וובינר עם תוכן מקצועי ורלוונטי. יבנה מאגר תוכן של מרצים ומנחים בתחומים שעוסקים בלמידה בהקשר של מנהיגות רפואית, חוסן, מנהיגות בחירום ועוד.
- מענה מותאם אישית לניהול צוותים מגוונים – סדנאות והכשרות על עבודה בצוותים מגוונים. מדובר בצוותים של משתתפי התוכנית שהביעו צורך דחוף לתת מענה למתחים שנוצרו אצלם בארגון.
- פיתוח הכשרה לצוותים במוסדות ההכשרה לסיעוד להתמודדות עם סוגיה של סטודנטים וצוות ממגוון תרבותי.
- קידום יוזמות בחירום - ליווי אישי של משתתפים לפיתוח יוזמות במיקוד חירום וחוסן, מתן כלים, וליווי תהליך היזמות ע"י מתן מנטורינג אישי וחבילת ייעוץ מקצועי לקידום היוזמה. יש להקים תקציב גמיש לתמיכה ביוזמות החירום של המשתתפים.

אשכול צורות העסקה חדשניות

באשכול זה התוכנית מיועדות לפיתוח והטמעת מענים חדשים וגמישים לאוכלוסיות חדשות או שאינו מוגדרות היטב בשוק העבודה כגון פרילנסרים, "סלשרים" וכלכלת הפלטפורמה כולל קידום פתרונות של עבודה מרחוק, גמישות בשעות וימי עבודה ובחינתם כדרכים להעלאת הפרודקטיביות.

תוכנית פרילנסרים ועסקים קטנים

תמצית

שוק העבודה הישראלי מאופיין בנורמות עבודה שמרניות ולכן פוגע בסיכויי מימוש הפוטנציאל התעסוקתי של אוכלוסיות מגוונות. בנוסף, ענפים רבים נמצאים בכריון נמוך ואינם מטמיעים שיטות עבודה גמישות ובכך מונעים הזדמנות לעליה בפרודקטיביות של הארגון וחוסר מיצוי של פוטנציאל ההעסקה של אוכלוסייה מיומנת. לתופעה זו יש השלכות שליליות נוספות על הפרט, המעסיקים והמדינה כגון: עומס בכבישים, זיהום אוויר גבוה, ריבוי תאונות, בלאי תשתיות, הוצאות גדולות על נסיעות, זמני הגעה וחזרה ארוכים, חניה וכן הוצאות הכרוכות בשטחי משרד.

מטרות התוכנית הן פיתוח, הנגשה והטמעת מענים וכלים חדשים ומשלימים של צורות העסקה חדשניות בארגונים השייכים לענפים בכריון נמוך ובמגזר הציבורי, לצורך מיצוי פוטנציאל ההשתכרות והכריון של קהל היעד.

התוכנית תסייע לאמץ ולהטמיע כלים לצורות העסקה גמישות בצורה מיטבית, תתמוך בכריון באופן כללי ותרחיב את ההזדמנויות לתעסוקה איכותית עבור עובדי החציון התחתון בארגונים אלו ועבור אוכלוסיות בעלות פוטנציאל להשתלב בהם.

קהל היעד הוא עובדי החציון התחתון בענפים בכריון נמוך / במגזר הציבורי ואוכלוסיות פוטנציאליות לעבודה במקומות אלו. עצמאים ועובדים המתגוררים ביישובים מאשכול כלכלי-חברתי נמוך.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- פיתוח פרקטיקות מיטביות להטמעת צורות העסקה חדשניות בענפים בכריון נמוך, בדגש על עבודה מרחוק, גמישות בשעות וימי עבודה.
- קיום התנסויות בצורות העסקה חדשניות כדי למפות ולפתח כלים ניהוליים, התאמות להון אנושי ייעודי ומותאם לתתי ענפים, תפקידים, משלח יד ואזורים גיאוגרפיים.
- מיכוי אתגרים רגולטורים המונעים או מעכבים הטמעה של צורות העסקה חדשניות.
- מדידת השפעת ההטמעה ואימוץ כלים של צורות העסקה חדשניות בארגונים על הכריון.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בעקבות המלחמה חלה ירידה משמעותית בהיקף העבודה עד לכדי השבתה מוחלטת ומעגלי ההשפעה של הטראומה האישית והלאומית רק הולכים וגדלים. בעלי עסקים ועצמאים רבים נפגעו קשות, בדגש על אלה הנמצאים בטווח 30 ק"מ בדרום וביישובי הצפון צמודי הגדר. פעילות התוכנית תתמקד בשמירת רצף תעסוקתי ותספק פלטפורמה לפרילנסרים ועצמאים מהדרום שתאפשר עבודה מיידית מכל מקום לצורך הגדלת פעילותם העסקית בימים קשים אלו.

קהל היעד בחירום יהיה בעלי עסקים קטנים, עצמאים ואנשי מילואים אשר נפגעו כלכלית ואינם יכולים להפעיל את עסקיהם באופן שוטף כתוצאה ממצב החירום או מכיוון שבעלי העסק גויסו.

מטרת התוכנית בחירום

צמצום הפגיעה הכלכלית בעסקים קטנים באמצעות הענקת מעטפת גמישה של מענים לסיוע לעצמאיים ועסקים קטנים מפונים ובאזורי לחימה (בהעדר רשתות ביטחון לעצמאים).

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- סל מענים גמיש - הענקת מעטפת גמישה לסיוע לעצמאיים ועסקים קטנים מכונים ובאזורי לחימה כדי לשמור על רצף תעסוקתי בזמן המלחמה, דיוק מידי של התאמות עסקיות נדרשות לצורך ההישרדות של העסק ומתן מרווח תזרימי. התוכנית יצאה לפועל בסיוע הפעלה מהירה בשטח ביחד עם הבית לסולידריות-קרן שעשוע וקרן עזריאלי. במסגרת התוכנית מיועדים לקבל מענה בין 400-500 עסקים קטנים בסל גמיש בגובה של 7,000-10,000 ש"ח.
- "מקום בשבילך" – מיזם סיוע בשיתוף קניוני עזריאלי, במסגרת המיזם הוקצו שטחי מסחר בגדלים ובתצורות שונות (חנות, POP UP, דוכנים) שיעמדו ללא עלות לתקופת זמן קצרה ומוגבלת לרשות בעלי העסקים שנפגעו ויאפשרו המשך מסויים של שגרת הפרנסה שלהם. בנוסף, המיזם מפעיל מאמצי שיווק וקריאה לציבור הרחב להגיע ולרכוש.
- בשביל העסקים - מטרות הפרויקט הן שמירה על רצף הזמנות בזמן המלחמה ומתן מרווח תזרימי לתמרון בתקופה זו. המענה המוצע:
- הקמת מערכת סחר אלקטרוני (C2B) (נגישה ופשוטה שתאפשר לקהל היעד המשך מכירה של מוצרים ושירותים.
- מודל ההתקשרות גמיש אל מול הלקוח הסופי שיאפשר לקהל היעד מרווח זמן משמעותי לאספקה של המוצרים או השירותים המוזמנים (הלקוחות יוכלו לשלם מיידית לבעל העסק, תשלום שיהווה תרומה במקרה בו המוצר/השירות לא מסופק או לשלם עם קבלת המוצר או השירות)
- לרשות בעלי העסקים יעמוד מוקד תמיכה מאויש 6 ימים בשבוע שתכליתו סיוע והנגשה של המערכת במטרה לאפשר תהליך הצטרפות מהיר ויעיל וכן תמיכה גרפית בחומרים הנדרשים למכירה, רכישת שוברים למימוש מאוחר בבתי העסק, מענה ייחודי לבעלי המסעדות מהאזורים המוגדרים שאינן פעילות כעת, כלל שירותי המערכת לקהל היעד אינן מלוות בתשלום כלשהו.

פעולות מינוף:

הרחבת פעילות התוכנית במישורים של פיתוח והנגשת כלי עבודה מרחוק הן עבור אוכלוסיות חדשות הנדרשות לכך בדגש על דרום ומופנים, והן בקרב עסקים שנדרשים להטמעת כלים אלו על מנת לאפשר שימור עובדים.

תכנית רקמה

תמצית

שוק העבודה הישראלי מורכב מכוח אדם מגוון המייצג את כל אוכלוסיות ישראל. יכולת הארגונים לשמור על רציפות תפקודית מושפעת באופן רחב מיכולת כוח האדם לשמור על עבודה משותפת. בעיתות משבר, הסלמה וחירום, ביטחוניים או פוליטיים, נוצרת מתיחות בקרב צוותים מעורבים וניתן לראות את השפעותיה על המחזרות הארגונית, פגיעה ביכולת של הצוותים לפעול ולעבוד יחד, היעדרויות עובדים, עזיבת עובדים וחשדנות הדדית שעלולים להחריף עד לבקשה להפריד בין הקבוצות ולא לעבוד יחד או לא לטפל במי שמגיע מקבוצת ייחוס שונה. כל אלו פוגעים ביעדים ובמטרות של הארגון וכתוצאה מכך גם בכריון הארגון.

כשתקופות מתח ומשבר הן עמוקות ונמשכות לאורך זמן, ארגונים רבים מחפשים מענה ועסוקים בשאלה כיצד ניתן לנהל את המתח הקיים באופן מיטבי כך שהארגון יוכל להמשיך לתפקד ולפעול באופן רציף. בכך יש הזדמנות למתן מענה מיידי וגם לבניית תשתית ויצירת פרקטיקות ארגוניות עתידיות שיחזקו את החוסן הארגוני ויאפשרו המשך קידום סביבה ארגונית מכילה, מכילה ורגישה תרבותית ויקלו על החוסן הארגוני ויכולתו להתמודד עם המעברים בין שגרה לחירום.

התוכנית מציגה רציפות תפקודית ארגונית המבוססת על ניהול רב-תרבותי, גיוון והכללה ומטרתה היא לספק מענה לארגונים ולשפר את יכולת השמירה על הרצף התפקודי, באמצעות קידום יכולות ההכללה וההכללה בשוק התעסוקה ובחברה הישראלית כולה, מענה שישמש גם בטווח הקצר והמיידי וגם כתשתית ארגונית למהלך ארוך טווח כיוון שמאמצים אלו צריכים לקרות בארגון בשגרה ובזמנים פחות מתוחים. התוכנית מורכבת מאפיקי פעולה שונים ומשלימים. התוכנית מציגה סל מענים רלוונטי לאתגרי שוק העבודה ומערכת התעסוקה בכללותה.

קהל היעד הוא ארגונים מהמגזר העסקי, ארגונים מהמגזר הציבורי ומוסדות אקדמיים.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- מודל לליווי ארגוני הכולל מיפוי צרכים, פיתוח יכולות הארגון, ליווי ארוך טווח והטמעת המענים.
- סדנה המיועדת למנהלים ומנהלות בדרג ניהול ביניים ובכיר, לפיתוח כישורי ניהול צוות מגוון בשגרה ובחירום. הסדנה תתמקד במתן ידע וכלים לניהול סביבה ארגונית רגישה תרבותית, מכילה ומכלילה, מניעת מקרי קיצון והתמודדות עם ביטויים לא רצויים.
- - Train The Trainers הכשרה המיועדת לאנשי מקצוע - מנחים ויועצים.
- קורס מקוון - קורס בסיס גנרי המתמקד בהכרת מושגי יסוד בגיוון ובהקניית כישורים לעבודה בסביבה רב-תרבותית. הקורס יכלול דוגמאות וסימולציות ממצבי עבודה שונים.
- מאגר ידע למעסיקים - פלטפורמה דיגיטלית מתעדכנת המציעה כלים לניהול סביבה ארגונית רב תרבותית בשגרה ובחירום.
- פיתוח פרקטיקות ארגוניות חדשניות לקידום מודל השילוביות - פיתוח כלים ופרקטיקות ארגוניות בהמשך לתשתית תכנית ורעיונית שפותחה במסגרת תוכנית רקמה, מבוסס Best practices מהארץ ומהעולם.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בתגובה למצב החירום בישראל, אנו מקבלים פניות רבות בבקשה לסייע לארגונים לנהל את המתח הקיים בקרב הצוותים לטובת שמירה על פעילות ארגונית רציפה. האתגרים מופיעים בעצמות גבוהה והופכים קריטיים ליכולת הארגון להמשיך לתפקד. לדוגמה: צוותים מתקשים לעבוד יחד ונתקלים בחיכוכים רבים שאף מגיעים לפיטורים, עולות בקשות לא לקבל טיפול או שירות מאנשי מקצוע מקבוצת האחר ונפגמת תחושת השייכות, המוטיבציה והחיבור לארגון. התוכנית המוצעת מתבססת על הידע והניסיון הנרחב שצברנו.

מטרת התוכנית בחירום

מטרת התוכנית נשארת זהה למטרה המקורית.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

ליווי ויעוץ לארגונים בהם המתיחות ביחסים פגעה ברציפות התפקודית בכלים למנהלים ומנהלות, סדנאות והכשרות לאנשי מקצוע המבוססים על ניהול רב תרבותי מגוון ומכליל.

פעולות מינוף:

בניית יכולות בארגונים ליצירת תשתיות קבועות המחזיקות את נושא הגיוון התרבותי וההכללה. רתימת הארגונים להשקעה בנושא זה להשקיע בנושא זה בשגרה כדי ליצור סביבות ארגוניות מיטביות ומתפקדות וגם להתמודד טוב יותר עם משברים.

מהלך אזוריות

אתגר התעסוקה והפרייון המכליל בישראל מנוהל ברמת המדינה. היעדים נגזרים ברמה הלאומית, ללא אבחנה בשוני בין אזורים שונים, במאפיינים ובדרכי הפעולה האפקטיביות. לפי תפיסה שקידם ה-OECD אתגרי התעסוקה זוכים לטיפול כולל אפקטיבי יותר ברמה האזורית. בישראל תפיסה זו איננה אומצה באופן רשמי והיא אחת המדינות היחידות ב-OECD ללא מדרג שלטון אזורי. היעדרו של גורם אזורי אחד המתכלל מענים, יעדים, תקציבים מביא לכך שהמדיניות והמשאבים אינם מותאמים לבעיות ולהזדמנויות שיש בכל אזור.

התוכניות במהלך זה מקדמות תפיסה איזורית לתעסוקה והעלאת הפרייון באמצעות בניית אסטרטגיה אזורית הוליסטית צופה פני עתיד ורלוונטית לאזור הגיאוגרפי, שיתוף של כלל השחקנים באיזור (עסקים, רשויות מקומיות, קרנות ואקדמיה) ורתימתם לקידום של ענפים כלכליים נבחרים (קלאסטרים).

תוכנית תפיסה אסטרטגית אזורית לתעסוקה ולכריון מכליל

תמצית

אחת מהמלצות הועדה ליעדי התעסוקה 2030 היו לאמץ מודל של ניהול אחוד אזורי באמצעות מרכזי תעסוקה אזוריים. זאת מתוך תפיסה שקידם ה-OECD לפיה אתגרי התעסוקה זוכים להבנה ולטיפול כולל מותאם ואפקטיבי יותר ברמה האזורית. בישראל תפיסה זו לא אומצה באופן רשמי והיא אחת המדיניות היחידות ב-OECD ללא מדרג שלטון אזורי. היעדרו של גורם אזורי אחד המתכלל מענים, יעדים, תקציבים מביא לכך שהמדיניות והמשאבים אינם מותאמים לבעיות ולהזדמנויות שיש בכל אזור.

מטרת התוכנית לקדם את הכריון והפיתוח הכלכלי ברמה האזורית באמצעות בניית תפיסה אזורית הוליסטית צופה פני עתיד ורלוונטית לאזור הגאוגרפי. זאת באמצעות יצירת שותפויות רב מגזריות אזוריות הכוללות נציגי מגזר ציבורי, שלטון מקומי, מגזר עסקי, פילנתרופיה ואקדמיה. השותפויות האזוריות, אשר מכירות מקרוב את הצרכים האזוריים, יקבלו סמכויות להפעלת כלים ממשלתיים ומשאבים לפיתוח מענים אזוריים, ויהיו גורם מקשר בין גופים אזוריים לממשלה. תהליכי העבודה ישלבו תהליכי top-down ו-bottom-up, ע"י הצפה של צרכים אזוריים לרמת הממשלה, והעברה ויישום של מדיניות ממשלתית לשטח.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

- גידול בפערי הכריון בין מרכז הארץ לשאר האזורים.
- פערי כריון משמעותיים בין ישראל לבין מדינות ה-OECD.
- שיעור המועסקים בענפים בעלי כריון גבוה נשאר יחסית קבוע ומרוכז בקרב אזורים ואוכלוסיות מצומצמות.
- ריבוי כלים ומענים תחומי תעסוקה, פיתוח כלכלי, צמיחה וכד' הפועלים ללא תיאום וסנכרון, מצב המוביל לחוסר יעילות וניצול לא מיטבי של משאבים וחוסר יכולת להצביע על אפקטיביות או אימפקט מדי.
- "one model fits all" – כלים ומענים גנריים בתחום התעסוקה והפיתוח הכלכלי, אשר אינם מותאמים לצרכים, לנכסים וליתרונות היחסיים האזוריים.

מטרת התוכנית בחירום

קידום כריון ופיתוח כלכלי ברמה האזורית באמצעות בניית תפיסה אזורית הוליסטית צופה פני עתיד ורלוונטית לאזור הגאוגרפי.

מודל ההתערבות

התוכנית תתמקד בהמשך הפעילות שתוכננה לשגרה ובהנחת תשתית ארוכת טווח להתמודדות עם פערי הכריון בפריפריה הגיאוגרפית בשלושה צירי פעולה עיקריים:

- יצירת מודל שירותים המבוסס על One Stop Shop
- הגדרת הכלים לפיתוח המגזר העסקי
- איסוף נתונים וגיבוש מדדים אזוריים בתחומי הכריון המכליל

התוכנית תפעל באמצעות הקמת שותפויות אזוריות לכריון מכליל ופיתוח כלכלי. הפעילות של השותפות תתמקד ב-3 תחומי תוכן עיקריים: פיתוח עסקי אזורי, תשתיות וטכנולוגיה אזורי והון אנושי אזורי. בשלב הראשון (שנה-שנתיים ראשונות) הפעילות בתחומים אלה תבוצע על ידי תקציב פעילות ייעודי ומענה לקולות קוראים ומרכזי אתגר ממשלתיים. בשלב הבא, ימונו פונקציות מקצועיות להובלת כל אחד מתחומי התוכן, כאשר התשתית בה יישב כל אחד מבעלי התפקידים תיקבע ע"י השותפים בהתאם ליתרון היחסי של כל גוף

התוכנית הלאומית לצמיחה כלכלית על בסיס מודל הקלאסטרים התחרותיים

תמצית

משרד הכלכלה והתעשייה אימץ בחודשים האחרונים את תפיסת הפיתוח הכלכלי באמצעות קלאסטרים תחרותיים. תפיסה זו היא שינוי מהותי בכל הנוגע ליחסים ולמעורבות של המדינה ומוסדותיה בפעילות עם המגזר העסקי. מדובר במעבר לתפיסה של הובלה על ידי המגזר העסקי והרתמות מלאה של הממשלה לתמוך ולסייע בהתאם לצרכים הספציפיים של הפעילויות הכלכליות בהן המשק מתמחה. הנחה בסיסית נוספת של תפיסת הצמיחה מבוססת קלאסטרים היא שותפות מלאה בין חלקי הקלאסטר, המגזר העסקי, האקדמיה, חברה אזרחית, וכן שלטון מקומי ושלטון מרכזי. השותפות הזו נועדה לזהות, להגדיר ולאבחן יחד את התכנית המותאמת לכל קלאסטר באופן ספציפי. תכניות אלו יכללו את המטרות הכלכליות, את האתגרים וההזדמנויות, ואת אופני ההתערבות הנדרשים, וכן את היכולת לנהל את המערך ולהתאים את כלי ההתערבות באופן מהיר וגמיש.

לטובת מימוש אופרציה זו הוקמה מנהלת הצמיחה, כמיזם משותף על ידי משרד הכלכלה והתעשייה וג'וינט-תבת. המנהלת תתמקד בגיבוש התורה המקצועית, מתווה המדידה, היעדים ואמצעי המדידה המותאמים, לצד גיבוש תכניות העבודה היישומיות בשטח ובפיתוח מענים חדשניים בתחומי הקלאסטרים.

קהל היעד של התוכנית הוא יזמים, חברות, עסקים ומעסיקים וכלל חלקי האקו סיסטם היזמי בתחומי העיסוק הבאים:

- כולל פינטק, תוכנה ותחבורה חכמה
- אגרו-פוד טק ודזרטק
- בריאות-מד טק, ביו טק ובריאות דיגיטאלית
- תעשייה חכמה - 4.0

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- יצירת, שימור ופיתוח אקו סיסטם יזמי בכל הקלאסטרים ומנועי הצמיחה המשקיים שהוגדרו
- פיתוח שותפויות ויוזמות בין המגזר העסקי למגזר הציבורי תוך התאמת כלי ההשקעה הציבוריים לפיתוח כלכלי לצרכי המשק והיזמים
- פיתוח הזדמנויות ושווקים חדשים ברמה הבין לאומית באמצעות הנציגויות הכלכליות ברחבי העולם.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

מלחמת "חרבות ברזל" הביאה עימה את הצורך לעדכן את תיאוריית השינוי ולהתאימה למציאות שנוצרה בשטח. מצב החירום במדינת ישראל, בצפון ובדרום, הביא לשיבושים ניכרים בפעילות המגזר העסקי - מחסור חמור בעובדים בענפים חיוניים, השבתה של עסקים ומפעלים, נטרול עובדים בעקבות גיוס נרחב ומערכת חינוך מושבתת, פינוי אזרחים מבתיים, ירידת ביקושים וכמובן פגיעה בצמיחה. תפיסת הפתרון של הממשלה בשלב זה מתייחסת רק לרכיב הסיוע והפיצוי למעסיקים (בצורה חלקית) מבלי לתת מענה מלא לסוגיות המשלימות וסוגיית הצמיחה וההאצה ויש צורך בבנייה של תהליכים אשר ישרתו את הכלכלה הישראלית בשנות ההתאוששות הקרובות.

מטרת התוכנית בחירום

האצה כלכלית תוך יצירת וחיזוק תהליכי פיתוח כלכלי אזורי בין היתר באמצעות קידומה של תכנית הצמיחה הכלכלית לפי מודל הקלאסטרים, יצירת ערך ומנגנוני אזוריים, מסלולי משיכת תעשיות, מפעלים ועסקים וכו'.

מודל ההתערבות

התכנית האסטרטגית לפיתוח כלכלי באמצעות קלאסטרים (מנועי צמיחה תחרותיים) תנסה להביא ליישום מיטבי של עקרונות כלכליים מקובלים למאפיינים והצרכים היחודיים של המשק הישראלי בשעת חירום זו. תפיסת הקלאסטרים מאפשרת למנף את היתרונות התחרותיים של אזורים מסוימים, ולייצר בהם פעילות כלכלית המסוגלת להתחרות בהצלחה בכלכלה הלאומית והבין-לאומית, תוך שימור או שיפור של כושר ההשתכרות ורמת החיים של האזרח. עלינו לנסות ולהתאים את תיאוריית השינוי לאתגרי הצמיחה עימם המשק הישראלי יתמודד בשנים הקרובות.

התוכנית כיום בשלבי פיתוח מואצים ובשלבי בניית תשתית ליישום, באופן שתואם את המצב ואת צרכי המשק העכשוויים מתוך תפיסה של "Build back better".

פעולות ייצוב:

- תהליך איסוף נתונים ומענים יחד עם הצוותים המקצועיים בממשלה להתאמת מטרות התוכנית - מיקוד באתגר "שימור" מנועי הצמיחה הקיימים ומניעת הפגיעה הצפויה בהם בעקבות המצב, דוגמת סקטור האגרו-פודטק/דזרטק על כל רבדיו, סקטור ההיי-טק וסקטור הבריאות והתעשייה. נבחנת אפשרות מיקוד הפעילות בקלאסטרים הנמצאים בקבוצת סיכון להידרדרות או גרסיה ואלו שחזוקם ומינוף פעילותם יסייעו בפיתרון אתגרי המשק והאזורים.
- ביצוע מחקר תיאורטי מהיר על מודלים פיתוח כלכלי עולמי באזורי אסון/ מוכי טרור בעבר
- בניית דש בורדים מעודכנים ליצירת תהליכי מדידה ובקרה איכותיים
- טיוב של כלי התערבות להשקעה ממשלתית במשק בדגש על אזור הדרום והצפון ובתיאום עם מינהלת תקומה/ גופים ממשלתיים אחרים
- פיתוח של יוזמות חשיבה/תכנון/ פיילוטס דוגמת האקטונים ונכסים מקצועיים על מנת לבסס מודלים מקצועיים

פעולות מינוף:

לאחר התייצבות המצב הביטחוני ועם חזרת מרבית המשק לפעילות יש לעסוק בצורה מוגברת בתכנית ההאצה והצמיחה המשקית תוך שימת דגש מיוחד על הפיתוח האזורי באזורים שנפגעו בצורה משמעותית:

- איתור, עידוד ותקצוב של מיזמים ויוזמות אזוריות בתחומי הקלאסטרים בתחומי ההון האנושי, התשתיות ובניית האקו-סיסטם
- עבודה על תכנית הסברה וחשיפה כלכלית בשיתוף הנציגות הכלכליות בעולם ובניית רוד שואו קלאסטרי עולמי להאצה.
- משיכה של משקיעים מהעולם היהודי ובכלל והכוונה להזדמנויות משמעותיות תוך יצירת PPP.

מהלך תשתיות

מהלך זה נועד לתמוך במהלכי האתגר ביצירת תשתיות לפיתוח מענים ושירותים חדשניים, יצירת הסכמות בנוגע לתוצאות, מדדים ויעדים אליהם נדרש לכוון על מנת להוביל להשפעה במסגרת האתגר, קידום פעולות תומכות וכלים מבוססי נתונים עבור המשרדים והארגונים בשדה התעסוקה והפריזון.

אשכול דאטה

תכנית ביזדאטה

תמצית

עסקים קטנים ובינוניים הם עמוד השדרה של הכלכלה בישראל. עם זאת, יותר מחצי מהם נסגרים בחמש שנים הראשונות לקיומם. כמו כן, יש צורך בהפקת רשימה עדכנית של כלל עסקים אלו. בנוסף, עולה צורך בהקמת תוכנית לאיסוף והנגשה של נתונים מועילים לגבי עסקים בישראל, בפילוח ענפי וגיאוגרפי. הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים זקוקה לשותפים למימוש והפקה של כלים דיגיטליים. כלים אלו נחוצים לשיפור תפוצת הסיוע, ויאפשרו למספר רב של יזמים ויזמיות לקבל אבחון וייעוץ עסקי.

מטרת התוכנית היא לספק לקהל היעד מידע אמין ומועיל, והכוונה בנוגע ליוזמות ורעיונות חדשים, באופן שוטף ועדכני. כל זאת באמצעות כלים דיגיטליים, ידידותיים וחינמיים מטעם המדינה.

התוכנית תפתח מערכת מידע עסקי שמטרתה לסייע לעסקים קטנים ובינוניים בישראל לקבל החלטות עסקיות מוצלחות יותר - פלטפורמה דיגיטלית שתספק השוואות עסקיות מועילות (בנצי'מרקים), הנגשה של מידע וטיפים נחוצים בתהליכי ייעוץ והכוונה עסקית, על בסיס יצירה של מסדי נתונים לאומיים חסרים. דרך הפעולה היא איסוף של נתונים ממגוון מקורות והנגשה שלהם. במסגרת התוכנית מתוכנן לייצר מפת עסקים עדכנית בישראל תוך הצלבה של מידע רשמי מבט"ל ומרשות המיסים עם מידע עסקי שנאסף על ידי חברות פרטיות.

קהל יעד הוא קובעי מדיניות, יועצים עסקיים (פרטיים וציבוריים דוגמת מעוף), בעלי עסקים ויזמים.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- עריכת מחקר משתמשים ראשוני לאפיון צרכים, התועלות הנדרשות וגיבוש טיוטת מוקאפ בהתאם.
- יצירת שותפות רחבה וגיוס גופים בעלי הנתונים (כגון: רשות המיסים, ביטוח לאומי) למטרות הפרויקט ויעדיו.
- הפקת בסיסי נתונים ראשוניים, בחינת התועלת בהם והוכחת ההיתכנות באמצעות, בדיקה מול משתמשים (דרך סוכני מעוף).
- הפקת כלי BI לתחקור הנתונים הנאספים במסגרת הפרויקט, עבור קובעי מדיניות.
- השקת פלטפורמה ידידותית, שמנגישה תובנות עסקיות מועילות עבור משתמשי הקצה (יזמים ובעלי עסקים).

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

עסקים בדרום ובצפון הארץ נאלצו להתכונן ולהפסיק את פעילותם. מצב החירום פוגע קשות ברוב סוגי העסקים ורבים מהם ייאלצו להמציא את עצמם מחדש בסביבה עסקית חדשה או שונה או לסגור את העסקים שלהם ולהשתלב כשכירים בשוק העבודה. עוד בתהליך גיבוש התוכנית התברר כי אין בידי אף גורם בישראל רשימה עדכנית טובה של כל העסקים הקטנים-בינוניים, תחום פעילותם, כתובת העסק האמיתית וסטטוס הפעילות שלהם (פתוח/סגור).

מטרת התוכנית בחירום

התוכנית שואפת להתקדם לשלב ה-MVP בפיתוח שבמסגרתו יפתחו את מפת העסקים העדכנית וינגישו אותה כדשבורד חירום עבור הרשויות המקומיות.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

התוכנית עוברת שינוי עם מערך הדיגיטל כך שבנוסף לתמיכה ביזמים, תתחזק התמיכה בקבלת ההחלטות של בעלי עסקים קטנים. בנוסף, בהתאם לחירום, יפותח דשבורד עבור הרשויות המקומיות על מנת לסייע להן להבין את מצב העסקים הקטנים ברשות ולבחון מתן מענים לסיוע למתקשים.

פעולות מינוף:

מיכוי מתעדכן של כלל העסקים בישראל הוא חלק משמעותי בליבת הפתרון המתוכנן, ולכן במסגרת התוכנית (ביזדאטה) מתוכנן לשלב מקורות ציבוריים עם מקורות 'פרטיים-עסקיים' לשם יצירת מיכוי ומפה עדכנית ומתעדכנת בזמן-אמת של כל העסקים. כעת נבחן מול מערך הדיגיטל אפשרות לקדם במהירות את הרכיב הזה בפרויקט כדי לייצר עבור ישראל תשתית נתונים רלוונטית לגבי עסקים קטנים ובינוניים בישראל. עצם קיומה של תשתית כזו יהווה פריצת דרך משמעותית בטיפול בעסקים האלה בימים כסדרם, ועוד יותר משמעותית במצבי חירום.

תמצית

כדי להשתלב בשוק העבודה בתעסוקה איכותית עובדים רבים נדרשים ללמוד בהכשרות מקצועיות שונות. כיום, אין בישראל מאגר מידע מקיף, אחיד ומונגש שיסייע למחפשים לקבל החלטות אפקטיביות ולהגיע להכשרות עם התשואה הגבוהה ביותר עבורם.

מטרת התוכנית היא לאפשר לאנשים להתחבר למידע עדכני על עולם ההכשרות המקצועיות בישראל באופן חכם, מותאם אישית וידידותי תוך עדכון על כלים תומכים, כך שיוכלו לבחור הכשרות רלוונטיות ולאפשר מידע נגיש למעסיקים המבקשים להכשיר את עובדיהם לבחירת הכשרות רלוונטיות.

בנוסף, התוכנית שואפת לאפשר למכללות להכשרה מקצועית ולימודי הנדסאים לעדכן תוכן על הכשרות ולהנגיש את ידע לקהל יעד רחב, לאפשר לקובעי מדיניות שונים, ביניהם האגף להכשרה מקצועית, לבחון את מפת ההכשרות המקצועיות הקיימות בשוק ולתקשר עם המכללות ומבקשי הכשרות.

קהל היעד הוא מחפשי הכשרה מקצועית במטרה להיכנס לשוק העבודה או לשדרג את מקום עבודתם, גופי הכשרה, רכזי תעסוקה בתוכניות שונות וקובעי מדיניות.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- הקמת מאגר רחב של הכשרות ומערכת שמאפשרת באופן חכם, מותאם אישית וידידותי להתחבר למידע עדכני על עולם ההכשרות המקצועיות בישראל, באמצעות הקמת מאגר רחב של הכשרות וטכנולוגיה מתקדמת של AI.
- יצירת מאגר רחב של הכשרות מקצועיות בישראל.
- פיתוח אתר לפרט שמבצע התאמה חכמה להכשרות מקצועיות ומנגיש מידע רחב על הכשרות לצורך בחירה מושכלת.
- פיתוח כלי אדמין עבור גופי ההכשרה ועבור האגף להכשרה מקצועית, מה"ט וגופים ממשלתיים נוספים שעוסקים בהכשרות, לניהול ועדכון שוטף של ההכשרות.
- הנגשת מידע על כלים תומכי הכשרות של המדינה (שוברים, דמי קיום וכו').
- פיתוח תהליכי הכוון מבוססי נתונים בתוכניות תעסוקה.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בעקבות מצב החירום נפלטו עובדים ועובדות ממעגל התעסוקה. חלקם זכאים לקבלת קצבת אבטלה במודלים שונים ויכולים לנצל את התקופה הזו להכשרה מקצועית כפי שראינו במשבר הקורונה בו אנשים רבים חיפשו הסבה מקצועית. בנוסף מכונים רבים נדרשים להתאים את הכישורים שלהם לשוק העבודה במקומות אליהם עברו.

מטרת התוכנית בחירום

משתמשים ימצאו הכשרות מקצועיות רלוונטיות לשוק העבודה המשתנה, יוכלו לשדרג את הכישורים ולהתאים את היכולות ולהשתלב חזרה בעבודה במשרות רלוונטיות עבורם.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב ומינוף:

סקיל איי אל הינה מערכת שנדרשת בשגרה ובחירום. לאור מצב החירום ועלייה בהיקף דורשי העבודה נפעל להמשך פיתוח של המערכת על מנת לאפשר מידע תומך החלטה למחפשי עבודה ומשתמשים שנדרשים לחפש עבודה ולבצע הסבה מקצועית.

תכנית JOBI

תמצית

היעדר מידע מפורט ועדכני על עיסוקים בשוק העבודה בישראל בכל הנוגע לביקושים, עיסוקים חדשים ומתעדכנים, וכישורים ומיומנויות הדרושים. כמו כן, יש צורך בהנגשה וזיהוי הזדמנויות ופערים בשוק העבודה הישראלי בזמן אמת, ויצירת מענים נדרשים ברמת הפרט והמדינה.

מטרת התכנית היא להרחיב ולהעשיר את טקסטונומיית העיסוקים ב"עבודאטה" (מאגר מידע מבוסס מקורות ממשלתיים) בשלושה היבטים:

- קבלת דוחות על עיסוקים שונים כפי שהם ידועים לעולם בעברית (ולא על פי "סידור טקסונומי" מוגדר מראש).
- קבלת מפת ביקושים על שוק העבודה בישראל כפי שהיא באה לידי ביטוי בלוחות המודעות, ביחס לטקסונומיה הקיימת וביחס למפת העיסוקים הגלובלית בעברית.
- קבלת דוחות על הכישורים והמיומנויות הנצפים באופן ישיר ועקיף בלוחות המודעות, בעברית ובאנגלית.

התכנית תבנה מאגר חכם של מידע לתעסוקה שיכלול שילוב מקורות מידע, סריקת מאגרי משרות בזמן אמת ובניית מודלים מבוססי ML (למידת מכונה).

קהל היעד הוא קובעי מדיניות, רשויות מקומיות, מכללות להכשרה מקצועית, מרכזי הכוון, תוכניות תעסוקה וחוקרים. התערבויות מרכזיות של התוכנית:

שלב 1:

- שדרוג מאגר המידע ב"עבודאטה" באמצעות שילוב מידע ממאגרי נתונים עולמי מוכר עם המאגר הישראלי. השלב הראשון יתבצע חיבור למאגרי מידע בינלאומיים כגון ESCO ו-ONET.
- קידום והעשרת המידע ע"י סריקה טכנולוגית רציפה של משרות פנויות ממקורות מידע שונים ברשת, תוך מתן תמונה סטטיסטית על הביקושים לכל עיסוק ולפי אזור גיאוגרפי.
- פיתוח ושילוב מודלי AI לשימוש מתמשך עבור יצירת מידע עדכני על תחזיות ביקושים, טרנדים ומגמות בשוק העבודה ותובנות אנליטיות המשלבות את מקורות המידע השונים.

שלב 2:

- המשך סריקה טכנולוגית רציפה של משרות פנויות מלוחות מודעות והוספת לוחות נוספים.
- הטלת המידע שנאסף מלוחות המודעות בישראל על ליבת המערכת של חברת Retrain.ai (מערכת המתעדכנת באופן קבוע ומתבססת על כלל הדאטה הקיים בריטריין, כולל LinkedIn ו-EMSI).
- חילוץ תובנות חדשניות לגבי תצפיות בעיסוקים, בכישורים ובמיומנויות הנמצאים בלוחות המודעות ויצירת דוחות תקופתיים, ביניהם דו"ח עיסוקים גלובלי, דו"ח תצפיות עיסוקים מבוסס לוחות מודעות ודו"ח תצפיות כישורים לעיסוקים מבוסס לוחות מודעות.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בעקבות מצב החירום, מצב שוק התעסוקה עבר טלטלה דרמטית שמשנה את תמונת הביקושים וסוג המשרות הדרושות. נוסף על כך הנתונים על משרות פנויות משתנים בקצב מהיר הרבה יותר.

מטרת התוכנית בחירום

מקבלי החלטות ואנשי מקצוע בתחום התעסוקה יוכלו לקבל תמונת מצב עדכנית של מפת הביקושים מצד מעסיקים עיקריים במשק ולקבל החלטות מבוססות נתונים.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

התוכנית הוקמה כתוכנית חירום בזמן הקורונה בכדי לאפשר לקובעי מדיניות לקבל תמונת מצב על מפת הביקוש בישראל בנתוני אמת מהירים. בתקופת החירום הנוכחית הדשבורד והנתונים בתוכנית צפויים לשמש את הצוותים שמתכללים את ההתמודדות עם המשבר הכלכלי ומשבר כוח האדם בישראל. עם פרוץ המלחמה דייקנו את הניטור מרמה חודשית לרמה שבועית על מנת לזהות את התפתחות מגמות הביקוש משבוע לשבוע כולל השוואה לתקופה של טרום המלחמה ונתונים על התאוששות או חזרה של משרות מסוימות.

פעולות מינוף:

התוכנית מספקת מידע ברמה איזורית וברמת ענפים שיהיה משמעותי לניטור של התאוששות שוק העבודה והמשק בכלל ולתכנון של התערבויות הג'וינט, הממשלה וגופים אזרחיים. הנתונים שמספקת המערכת הינן תשתית משמעותית לכלל תוכניות תבת ויכולו לשמש בתוכניות הפועלות לקידום תפיסה אזרית, קידום של הכשרות רלוונטיות והתערבויות בתחום ההון האנושי וכן הבנה של תמונת הביקושים והמשרות הדרושות בקרב המעסיקים.

תכנית הסיווג האחיד של העסקים

תמצית

בישראל אין סיווג אחיד ברמה של עיסוקים, אלא רק ברמת משלחי יד. עקב כך אין אפשרות למדוד ולהבין במדויק את המתרחש בשוק העבודה, ומדידת תוצאות מערכת החינוך ביחס לשוק העבודה לוקה בחסר (השתלבות בפועל של אנשים בתפקידים שאליהם הוכשרו). בנוסף, אין בישראל איסוף מידע מנהלי בנוגע למשלח היד והעיסוק של כל אזרח. פיתוח סיווג עיסוקים הוא השלב הראשון ההכרחי בדרך לפיתוח מנגנון איסוף המידע הזה בצורה מנהלית.

מטרת התוכנית היא פיתוח סיווג אחיד לעיסוקים בישראל שיחליף את 'הסיווג האחיד למשלחי יד' עבור הלמ"ס ומשרדי הממשלה. פיתוח סיווג העיסוקים הוא צעד הכרחי בדרך לאיסוף נתונים מנהליים שיאפשרו למדינה להבין את שוק העבודה באופן מדויק, ולא על סמך סקרים והערכות סטטיסטיות כפי שנעשה עד היום כך שקובעי מדיניות ומקבלי החלטות יקבלו נתונים מדויקים ואמינים לגבי שוק העבודה, ברמת עיסוקים ובעקבותם הלמ"ס תוכל לספק תשובות לשאלות כגון: רמת הביקוש לעובדים בכל עיסוק, כמות האנשים בעוסקים בכל עיסוק ומה ממוצע השכר האמיתי לעיסוק. התשובות יהיו על סמך נתונים מנהליים ולא רק ברמה אגרגטיבית של משלחי יד. המידע יאפשר לזהות מגמות, פערים והזדמנויות בשוק העבודה בישראל, לסייע לשילוב אוכלוסיות בתעסוקה איכותית ולחזק את הקשר בין השכלה לתעסוקה.

תחילה, התוכנית תייצר סיווג עיסוקים אחיד רשמי, אמין ומתעדכן. סיווג זה ישמש בשדה בחירת 'עיסוק' בסקרי הלמ"ס, במפקד האוכלוסין ובטפסים ממשלתיים אחרים (רשות המיסים, ביטוח לאומי). כך יתאפשר איסוף של נתונים בצורה 'מנהלית' (ולא רק כשאלה בסקר) והנגשת נתונים אמינים ועדכניים יותר לקובעי מדיניות ובעלי עניין אחרים באקוסיסטם.

קהל היעד הוא משרדי ממשלה ומוסדות המדינה, ארגוני חברה אזרחית, מכוני מחקר, קובעי מדיניות ומקבלי החלטות.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- הקמת ועדה מטעם המועצה הציבורית לסטטיסטיקה ושותפות תבת (בהשתתפות כל יחידות הסמך ומשרדי הממשלה הרלוונטיים) בנושא פיתוח סיווג העיסוקים.
- קביעת מבנה הסיווג, כולל: מספר ספרות של סמל עיסוק, משתנים שיוצגו בסיווג עבור כל עיסוק, הגדרת יחידה אחראית על תחזוקת סיווג זה בלמ"ס, תדירות עדכון הסיווג, שיטת בניית הסיווג וכדומה.
- אפיון ופיתוח כלים טכנולוגיים ליצירה וניהול של הסיווג, חיבור למקורות מידע שמספקים שמות חסרים שצריך להוסיף, והנגשה שלו בצורה שתאפשר למשתמשי הקצה (משרדי ממשלה, הלמ"ס ועוד) לעבוד איתו בצורה מדויקת.
- העמדת תשתית לתיקוף שיטתי של תוצרי הסיווג אל מול השטח.
- הטמעה של הסיווג החדש כסיווג רשמי של הלמ"ס – בסקרים, בטפסים ממשלתיים ובמאגרי המידע הממשלתיים.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

התוכנית עושה התאמות לחירום ופועלת מול רשות המיסים לבצע שינוי בטופס 126 (טופס בו מעסיקים מדווחים על כוח האדם שלהם), ולהכניס אליו גם את הקודים של העיסוקים של העובדים. מהלך זה יאפשר לדעת כמה עובדים בישראל ובאילו עיסוקים / מקצועות / תפקידים הם עובדים ללא צורך בסקרים.

מטרת התוכנית בחירום

להמשיך להפעיל את מירב המאמצים לקדם את הנושא וליצור את סיווג העיסוקים המלא בישראל.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

במצב החירום כיום, בדומה למצב החירום בקורונה אין נתונים על מצב כוח האדם בישראל. התוכנית עושה התאמות לחירום ופועלת עם רשות המיסים בכדי להכניס לשימוש טופס 126 בו מעסיקים מדווחים על כוח האדם שלהם כולל את הקודים של העיסוקים. מהלך זה יאפשר לדעת כמה עובדים ישנם בישראל ובאילו עיסוקים/מקצועות/תפקידים הם מועסקים, ללא צורך בסקרים אלא בהתבסס על דיווח של המשק.

פעולות מינוף:

התוכנית תמשיך לפעול כתשתית משמעותית לקבלת נתונים מעודכנים המשקפים באופן טוב יותר לתמונת העיסוקים העדכנית על מנת שנתונים אלו יהיו שימושיים ובעלי ערך למקבלי ההחלטות.

אשכול קהילות, ידע ואקו-סיסטם

תוכנית עידוד יזמות חברתית בחברה הערבית

תמצית

ההתמודדות עם אתגרי החירום והשפעתם הרחבה גם ליום שאחרי תשנה את המציאות בטווח הקצר וגם הרחוק בתחום התעסוקה המשתנה. אתגרים חברתיים חריפים רבים פגעו בחוסן החברתי באופן כללי ובמיוחד בחברה הערבית.

ג'וינט תבת בשותפות עם הכוורת התניעה לפני כשנה פורום נרחב ראשון מסוגו העוסק בקידום היזמות בחברה הערבית. הפעילות של הפורום מתנהלת באמצעות יצירת תשתית מערכתית של אנשי מקצוע וארגונים הפעילים בתחום בחברה הערבית. הפורום מורכב מכ-30 ארגונים אסטרטגיים באקוסיסטים המתמחים בזירת קידום היזמות בכלל ויזמות בחברה הערבית בפרט, כולל משרדי ממשלה, ארגוני יזמות, יזמים, משקיעים, יזמים נבחרים ועוד.

קהל היעד הוא יזמים מהחברה הערבית.

התערבויות מרכזיות של התוכנית - פעילות הפורום:

- עשייה במישור האסטרטגי על גיבוש כיווני הפעולה הנדרשים להעלאת שיעורי היזמים הערביים.
- עידוד ובניית מנגנונים בין מגזריים לשיתופי פעולה וחילופי ידע בין הגופים.
- בתוכנית העבודה העתידית הפורום אמור לקדם פעולות קונקרטיות למתן תמיכה ועידוד יזמות בחברה הערבית כמו פעולות מיפוי, הנגשת כלים, תמיכה בארגונים בתחומי שיווק והעלאת מודעות בקרב צעירים, עידוד יזמים פוטנציאליים להשתתף בפעולות וכלים ממשלתיים ועוד.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

בחברה הערבית קיימים מספר רב של אתגרים חברתיים, וכן משאבים ניהוליים חסרים הגורמים לכמות מועטה של יזמות ויזמים ובהיעדר המשאבים, מענים יעודים שמותאמים לחברה הערבית, הנושא של יזמות מתקשה לצמוח.

בימים של משבר, כאב ואי וודאות, שמירה על מסגרת של תעסוקה יוצרת משמעות, שייכות ומבטאת מסוגלות, חוזק וחוסן וישנו צורך במענים רבים ומותאמים לאוכלוסיות השונות.

מטרת התוכנית בחירום

מציאת פתרונות אמיתיים לאתגרים שעולים מהשטח בתחום תעסוקת אנשים מחברה ערבית, בתקופת משבר ופיתוחם לכדי פלטפורמה שימושית רוחבית. עידוד השדה החברתי לפעול בתקופת מלחמה ובמיוחד עידוד החברה הערבית להתנעת מעורבות ושותפות בעשייה ויזמות חברתית.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

במסגרת התוכנית חברנו לעמותת חאסוב והפצנו קול קורא לחיפוש יוזמות מקוריות של יזמים ומיזמים מהחברה הערבית למגוון אתגרים בעיקר אלו המכונים ל:

- התמודדות עם אתגרי תעסוקה בדרום בחברה הערבית
- ליווי ותמיכה נפשית בדרום לכלל האוכלוסייה ולחברה הערבית, חוסן של צוותים בארגונים
- גיוון והכללה בקרב מעסיקים
- פתרונות לעסקים קטנים כגיעים בדרום
- ארגון פעולות התנדבות- חיבור היצע עם ביקוש
- העסקה לילדים (זמן פנאי)- כולל לימוד פרטני אונליין
- תמיכה וכלים לעסקים שירצו להטמיע מנגנוני עבודה מרחוק
- שימוש בכלים פסיכולוגים וסיוע כספי

התיעדוף יינתן למענים שיתמכו בדרום ואשר ההובלה שלהם תהיה על ידי יזמים מהחברה הערבית והיהודית.

התוכנית תציע ליזמים שייבחרו: ליווי פרטני, תכנית מנטורינג, מענק כספי של 50,000-70,000 ש"ח וחיבור היוזמה לגופים ויזמים שונים הפועלים במרחב כרשת של שגרירים.

פעולות מינוף:

המיזמים שייבחרו לתמיכה במסגרת התוכנית יכולים להוות פתרונות ארוכי טווח לאתגרי התעסוקה בחברה הערבית ולייצר תשתית חזקה יותר של יזמות חברתית בחברה הערבית.

תכנית דרך ארץ

תמצית

החברה החרדית הולכת והופכת להיות משמעותית ודומיננטית בחברה הישראלית (מונה כיום כ-12% מהאוכלוסייה). באוכלוסייה זו, בדגש על הקהילה השמרנית, שיעורי התעסוקה כמו גם השכר השעתי נמוכים, וקיים חוסר הכוונה להכשרות מקצועיות רלוונטיות. היעדר מענה מותאם לקהילה משליך על מוטיבציה תעסוקתית נמוכה.

בשלב הראשון, מטרת התוכנית היא לפתח ולחזק את המנגנונים הקהילתיים כתשתיות התומכות בעליה בשיעור התעסוקה של המגזר החרדי, בדגש על תעסוקה איכותית בכריון גבוה. בהמשך, מטרתה תהיה להרחיב את שיתוף הפעולה עם פעילות הממשלה והמגזר העסקי.

התוכנית פועלת בהתאם לתפיסה חדשה על פיה נקודת המוצא היא שהחברה החרדית מהווה חלק אינטגרלי מהחברה הישראלית ויש לשנות את אתגר התעסוקה משילוב, לשותפות. המשמעות היא פיתוח והפעלת תוכניות תעסוקה בשיתוף החברה החרדית ומנהיגיה.

התוכנית תפעיל ותכשיר רכזי קהילות, תפקידים המרכזי יתחלק לשניים; ברמת המערכת - ליצור תשתית קהילתית ותומכת לתעסוקה, וברמת הפרט - עבודה עם משתתפי קצה כדי להפנות לתעסוקה ולהכשרות מקצועיות.

קהל היעד הוא האוכלוסייה החרדית בישראל, בדגש על קהילות שמרניות שאינן שותפות במעני התעסוקה הקיימים כיום.

התערבויות מרכזיות של התוכנית:

- חיזוק תשתיות - עבודה עם הארגון הקהילתי ליצירת אימפקט רוחבי, הפעלת רכזים קהילתיים ארציים להנגשת מעני תעסוקה דיפרנציאליים לקהילה, פיתוח מקצועי של הרכזים בקהילות בהלימה לצרכי השוק החדש ושיבות חשיבה עם מקבלי החלטות בקהילה.
- התרחבות למענים נוספים - הכשרות מקצועיות ולימודי מה"ט, מענה טכנולוגי, מענה מקצועי, ארגונים עסקיים, שיח מקצועי בקהילה בנושאים חדשים, פעילות אקוסיסטם, פיתוח מענים לקבוצות שמרניות נוספות ומיקוד לקהילות בפריפריה גיאוגרפית.
- יצירת שותפויות - עם מכללות וגופי הכשרה, רשויות מקומיות, ארגונים חברתיים והאגף להכשרה מקצועית. בנוסף, חיבור הקופות והקהילות לכלים ממשלתיים והתאמת חברות עסקיות למגזר החרדי.
- תוכנית חפ"ק חירום חרדים בשיתוף עיריית בני ברק - הקמת מערך התנדבות וחיבור בין החברה החרדית לגופים גדולים הזקוקים למתנדבים, מערך תמריצים לעובדים - ניסיון לייצר הסתכלות רוחבית על הזדמנויות ומשרות, שילוב של עבודה בחקלאות, לימודים והשמה איכותית בסוף הדרך. חיבור בין מעסיקים רלוונטים למרכזי התעסוקה ברחבי הארץ, בטווח הארוך לייצר סוג של מנגנון מעסיקים רוחבי בין כלל מרכזי ההכוון.

תיאור הבעיה בהתייחס למצב החירום

במצב חירום החברה האזרחית זקוקה לחיזוק וסיוע בשלל תפקידים ומקצועות, זוהי הזדמנות ליצירת גשר וחיבור בין האוכלוסייה החרדית לשאר החברה בישראל כך שהחרדים יוכלו להיות שותפים במאמץ המלחמתי דרך התנדבות בארגונים חיוניים והשתלבות בשוק התעסוקה בדגש על המשרות שבחוסר עקב המלחמה.

כמו"כ בעניין החוסן הנפשי בחברה החרדית חסרים מנגנונים וכלים מערכתיים מקצועיים מותאמי תרבות, לבניית חוסן ותמיכה נפשית לאנשי מקצוע חרדים הלוקחים חלק במאמץ הלאומי ומתמודדים עם אתגרים נפשיים קשים הקשורים לתחום פעילותם בחירום. אתגרים אשר יש להם השלכות על בריאות הנפש, התפקוד המקצועי והמרקם החברתי של מדינת ישראל.

מטרת התוכנית בחירום

- מענה לצרכי המשק בעת מלחמה – הסטת מאמץ משילוב איכותי בתעסוקה לשילוב מהיר במשרות נדרשות בחירום ובמשרות שאינן דורשות מיומנויות או דורשות הכשרה קצרה.
- האצת הפנייה להכשרות מקצועיות בתחומי הבנייה והקמעונאות
- עידוד התנדבות קהילתית בפעילות חיונית במשק
- חיזוק החוסן הנפשי של אנשי מקצוע חרדים ולחיזוק הקהילות המקצועיות באופן שיאפשר להתמודד כראוי עם המשבר ולצלוח אותם ואף לצמוח מתוכם.

מודל ההתערבות

פעולות ייצוב:

- **קהילות** - הסטת מאמץ משילוב איכותי בתעסוקה לשילוב מהיר במשרות נדרשות בחירום. לצד שילוב במשרות שאינן דורשות מיומנויות, נעשה מיפוי למשרות בהן קיימת דרישה להכשרה קצרה עבור נקיים הכשרות מהירות לשילוב מידי. בנוסף, נעשה שימוש בתשתיות הקהילתיות לצורך גיוס מתנדבים לחפ"ק החירום המשותף עם משרד העבודה ועיריית בני ברק.
- **קהילות מקצועיות / ארגוניות** – נערך מיפוי צרכים ממוקד בקרב מנהלי הקהילות. ניתן ליווי ומענה מותאם למנהלי קהילות מקצועיות באמצעות: חיבור למתנדבים, מענים לעבודה מרחוק, סל פעולות חוסן (הרצאות, סמינר קליני, כנס גדול, אירועים קטנים, סדנאות תרפויטיות). מענים אלו ילוו בפיתוח ידע רלוונטי שישמש את הקהילות עכשיו ובעתיד (בניית תוכנית פעולה קצרות טווח, בניית מנגנוני פעולה, כלים ומודלים מהארץ והעולם, פיתוח מתווה למדידה והערכה).

פעולות מינוף:

- **קהילות** - מיפוי עומק של הכשרות נדרשות בעולמות הבנייה והתאמתם לציבור השמרני, הגברת שיח מקצועי בקהילות על ההכשרות הנצרכות כעת בחירום, והענקת תמריצים ללומדים, תיווך בין מעסיקים מעולמות הבנייה למתשתפי ההכשרות, המשך איגוד התנדבות קהילתית בצרכים חיוניים במשק
- **קהילות מקצועיות / ארגוניות** - לאחר שלב הייצוב, חשיבה על המשך התערבות, הכשרות ואנשי טיפול בחברה החרדית. מתמשך. להעלות מודעות לחשיבות של אנשי מקצוע בחברה החרדית ולייצר את התשתיות למענים (עידוד מסלולים אקדמיים, הכשרות)

חמ"ל עיריית בני ברק

החמ"ל הוקם בשיתוף פעולה עם משרד העבודה ועיריית בני ברק. מתוך רעיון להשתמש בתשתיות הקיימות בקהילות, בתוכנית ובמרכזי ההכוון התעסוקתי הפזורים ברחבי הארץ על מנת לענות על צרכי החירום. מטרת החמ"ל היא ריכוז משאבים מהתוכניות להקמת מרכז ייחודי להתנדבות ותעסוקה בחירום.

פעולות ייצוב:

חיבור לחמ"ל חירום חרדי להתקשרות עם מעסיקים רלוונטים, שיח עם מנהגי הקהילות על עידוד התנדבות וחיבור לצרכים בשעת חירום, מיפוי קהילות מקצועיות הנותנות מענה חירום לאזרחים אך ללא מענה אישי לצוותים עצמם.

החמ"ל עבד בשלושה מישורים:

- ריכוז מתנדבים ובדיקת היתכנות.
- ריכוז ארגונים ומשרדי ממשלה שהיה צורך במתנדבים.
- תיווך וחיבור בין המתנדב לארגון.

פעולות מינוף:

החמ"ל יפעל בהמשך גם במישור התעסוקתי:

- חיבור לחפ"ק משרד הכלכלה, גיוס עובדים, תיווך בין המעסיקים לעובדים.
- חיבור בין מרכזי ההכוון למעסיקים רלוונטים, הענקת תמריצים ועידוד לעובדי המרכז על חיבורים למשרות חיוניות, חיבור ישיר בין הצרכים הגדולים במשק לארגונים קהילתיים במתן מענה התנדבותי.